ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА

НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2028 ГОДИНА

Приета с решение № …/…… год.
на Общински съвет – Бобов дол

Бобов дол, 2021 г.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите

РЗИ – Регионална здравна инспекция

ОПООС – Общинска програма за опазване на околната среда

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

ОС – околна среда

МПС – моторно превозно средство

КАВ – качество на атмосферния въздух

ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води

БПК – биологична потребност от кислород

БО – битов отпадък

СО – строителен отпадък

ПО – производствен отпадък

ОО – опасен отпадък

БрО – биоразградим отпадък

МРО – масово разпространени отпадъци

ИУМПС – излязло от употреба моторно превозно средство

ИУЕЕО – излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

НУБА – негодни за употреба батерии и акумулатори

ЗЗШОС – Закон за защита от шума в околната среда

МОН – Министерство на образованието и науката

ОВОС – Оценка на въздействие върху околната среда

ЕО – Екологична оценка

БД – Басейнова дирекция

НПО – неправителствена организация

ЕТС – единна транспортна система

ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”

ЕСС – единна съобщителна система

РПС – районна пощенска станция

ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие“

НСИ – Национален статистически институт

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) се разработва на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на община Бобов дол, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси. Настоящата Програма е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на община Бобов дол. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2028 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на околната средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка. Едновременно се цели постигане на траен ефект за обществото, за да се елиминира вземането на евентуални „компромисни решения“ в условията на бюджетен дефицит в общината.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).
- Да открои приоритетите в разглежданата област.
- Да използва природните дадености на територията на общината за развитие на икономически потенциал и по-специално за развитие на туризма.

- Да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се основава на следните **основни принципи:**

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди". То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали

- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за не предприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии" и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники" в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики" в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.
Основанието за правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда се съдържа в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), в който е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, включително в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси (чл.17).

Специалният Закон за опазване на околната среда вменява на кметовете на общини функцията на компетентен орган по опазване на околната среда (чл.10, ал.1, т.6). Като такива, на тях са възложени редица задължения за управление на компонентите и факторите на околната среда на територията на общината (чл.15, ал.1).

В тази връзка, ПООС на община Бобов дол съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Бобов дол 2021-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Бобов дол, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА

1.1 Международно законодателство

- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049;
- Директива на Съвета № 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно опазването на дивите птици;
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС: 3199Ш0271 31998L0015;
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 3199Ш0676;
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 273199Ш0692 и

Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им 32006LO118 - BG 32006LO118;

- Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци;
- Директива 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 2002/96/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 година относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 година за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа;
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух;
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции;
  съдържанието на сяра в определени течни горива и за изменение на Директива 93/12/ЕИО

1.2. Национално законодателство

- Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от г., посл. изм. бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.):
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 18.07.2006 г.);

- Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 3 от 11.01.2011 г., в сила от 12.02.2011 г.);
- Наредба за изискванията към разработването и съдържанието на стратегическите карти за шум и към плановете за действие (обн. ДВ. бр.70 от 29.08.2006 г.).

• Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 от 09.08.2002 г., посл. изм. ДВ, бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.):

- Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29 от 07.04.2000 г., посл изм., ДВ, бр. 28 от г.);
- Закон за защитените територии (обн. ДВ, бр. 133 от 11.11.1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.);
- Закон за лова и опазване на дивеча (обн. ДВ, бр. 78 от 26.09.2000 г., посл. изм. ДВ, бр. 77 от 04 Октомври 2011 г.);
- Закон за рибарството и аквакултурите (обн. ДВ, бр. 41 / 24.04.2001 г., посл. изм. ДВ, бр. 19 от 8.03.2011 г.);
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии (Приета с ПМС № 7 от 8.02.2000 г., обн., ДВ, бр. 13 от 15.02.2000г., изм. и доп. ДВ, бр. 55 от г., в сила от 20.07.2012 г.); програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн. ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., посл. изм. бр. 94 от 30.11.2012г., в сила от 30 .11.2012 г.);
- Наредба № 4 от 8.07.2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата (обн., ДВ. бр. 65 от 22.07.2003 г.);
- Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове (обн., ДВ. бр. 73 от 19.08.2003 г.);

• Закон за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г., посл. изм. и доп., бр. 17 от 6.03.2015 г., в сила от 6.03.2015 г.)

- Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (ДВ. бр.87 от 30.10.2007 г., посл. изм., бр. 28 от 19.03.2013 г.);
- Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите (обн., ДВ, бр. 34 от 29.04.2011 г., посл изм. и доп., бр. 60 от 22.07.2014 г.); Наредба № 2 от 8.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн., ДВ, бр. 47 от 21.06.2011 г., в сила от г., изм., бр. 14 от 17.02.2012 г., доп., бр. 44 от 17.05.2013 г.);
- Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земезелски източници (Обн. ДВ. бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г., изм. и доп., бр. 97 от 9.12.2011 г.);
- Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустувани във водни обекти (ДВ, бр. 97 от 28.11.2000 г., изм и доп., бр. 24 от 23.03.2004 г., в сила от 23.03.2004 г.);
- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (обн. ДВ, бр. 98 от 1.12.2000 г.);
– Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ, бр. 30 от 28.03.2001 г., посл. изм., бр. 15 от 21.02.2012 г., в сила от21.02.2012 г.);
- Наредба № 12 от 18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води,предназначени за питейно-битово водоснабдяване (обн., ДВ, бр. 63 от 28.06.2002 г.,изм., бр 15 от 21.02.2012 г., в сила от 21.02.2012 г.);
– Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води (ДВ. бр.22 от 5.03.2013 г., изм и доп., бр.79 от 23.09.2014 г., в сила от 23.09.2014 г.);
– Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (обн., ДВ, бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 9.11.2010 г., изм., бр. 88 от 8.10.2013 г., в сила от 8.10.2013 г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (ПМС № 339 от 14.12.2004г., обн.ДВ, бр. 112 от 23.12.2004г., изм и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г.).

- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., посл. изм. с Решение № 11 от 10.07.2014 г. на КС на РБ – бр. 61 от 25.07.2014 г.):

– Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)
– Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)
– Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г., обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)
– Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., обн. ДВ, бр.29 от 30.03.1999 г.)
– Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г.)
– Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г., в сила от 4.06.2013 г.)
– Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 8.08.2014 г.)
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 16.04.2013 г., в сила от 20.04.2013 г.)
– Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
– Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)
– Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г., посл. изм. ДВ, бр.29 8.04.2011г.).
– Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., в силя от 8.01.2013 г., посл. изм. и доп. бр.51 от 11.06.2013 г., в сила от 11.06.2013 г.)
– Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г.)
– Наредба № 3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр.70 от 22.08.2014 г.)
-Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
– Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., посл. изм., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС №221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г., в сила от 25.09.2012 г.)
- Закон за чистотата на атмосферния въздух (Обн., ДВ, бр. 45 от 28.05.1996 г., в сила от

29.06.1996 г., посл. изм., бр.14 от 20.02.2015 г.):
- Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г., в сила от 6.08.2006 г.);
– Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите от вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31 от 6.04.1999 г., посл. изм., бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 21.12.2012 г.);
– Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999 г., в сила от 1.01.2000 г.);
– Наредба № 7 от 21 октомври 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (Загл. изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) (обн., ДВ, бр. 96 от 31.10.2003 г., в сила от посл. изм. бр. 24 от 12.03.2013 г., в сила от 12.03.2013 г.)
- Наредба № 11 от 14 Май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.42 от 29.05.2007г.);
– Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.);
– Наредба №16 от 12.08.1999 г. за ограничаване на емисиите от летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (посл изм., бр.14 от 18.02.2014 г., в сила от 18.02.2014 г.);
– Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти (приета с ПМС № 40 от 23.02.2007 г., обн. ДВ, бр. 20 от 6.03.2007 г., посл. изм. бр. 55 от 20.07.2012 г.).

- ЗАКОН за почвите (Обн. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г.):

-ЗАКОН за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., изм., ДВ, бр. 39 от 20.05.2011 г.);
– ЗАКОН за защита на растенията, (обн., ДВ, бр. 91 от 10.10.1997 г., изм. и доп., бр. 28 от 5.04.2011 г.); Обн. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2015г.
– Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008 г.);
– Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите (обн. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009 г.);
– Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. и доп. – бр. 30 от 22.03.2002 г.);
-Наредба № 36 от 18.08.2004 г. за условията и реда за биологично изпитване, регистрация, използване и контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати (обн., ДВ, бр. 87 от 5.10.2004 г., в сила от 6.01.2005г.);
– Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните

възстановителни мероприятия (обн., ДВ, бр. 15/16.02.2007 г., в сила от 17.08.2007 г.);
– Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви (обн. ДВ. бр.62 от 4 Август 2009 г.)

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

Информацията за община Бобов дол, която е анализирана при изготвянето на програмата е свързана с данните по определени фактори.

Анализът определя съществуващото състояние на факторите, които имат значение за разработването и изпълнението на програмата.

Цели на анализа:

- Да бъдат предоставени актуални данни и информация за отделните фактори;
- Да се даде добра формулировка на тенденциите по фактори;
- Да бъдат определени основните проблеми по факторите на ОС и причините, които ги
обуславят;
- Да се даде количествена и качествена оценка на процесите, явленията и тенденциите
през последните години, които до голяма степен обуславят бъдещето развитие;
- Да бъдат преценени всички възможности на наличния потенциал за социално-икономическо развитие и опазване на околната среда.

Фактори на средата подложени на анализ и оценка:

1. Общи данни:
   - Природо-географски фактори;
   - Териториално административни;
2. Данни и информация отнасящи се до околната среда:
   - Въздух;
   - Води;
   - Отпадъци;
   - Почви;
   - Защитени територии и биоразнообразие;
   - Шум;
   - Радиационна обстановка и влияние на нейонизиращи лъчения;
   - Зелени площи в населените места.
3. Управленски фактори.
4. Икономически фактори.
5. Финансови фактори.
6. Демографски фактори.
7. Социално-икономически фактори.

Очаквани резултати от анализа:

- Създаване на необходимата актуална база от данни за съществуващото положение, подкрепена с количествена и качествена оценка за параметрите на изследваните общински системи;

- Формулиране на наблюдаваните тенденции в развитието на общината и съпоставянето им с тези в други общини и общо за страната;

- Изводи за причинно-следствените връзки при съществуващите проблеми и формулиране на вариантни възможности за тяхното преодоляване.

III. ПРИРОДО – ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

III.1. Географско положение

Община Бобов дол е разположена в югозападна България в равнинен и полупланински район на Кюстендилска област. Заема площ от 206.2 кв.км, като площта и е 0.2 % от територията на страната и 11% от територията на областта.
Оградена е от всички страни с възвишения-вр. Колош /1315 м/ от Конявската планина на северозапад, следван на север от билото на Касилашки дъбици, вр. Венец, Чуковски рид с Развалена църква, на изток Мусибеиски кории, Големинските орници /Равен рид с вр. Гола глава, Мламоловския и Големоселския рид, на запад височината Кръшла, върховете Голем и Малък връм, връх Голак и височините Света Богородица.
Граничи със следните общини: Радомир, Дупница ,Бобошево , Невестино и Кюстендил.
Административен , стопански и културен център на общината е град Бобов дол.
Община Бобов дол има благоприятно географско положение.От тук започват и минават важни шосейни пътища. Град Бобов дол е на 20 км. От град Дупница, на 37км. От Кюстендил, на 27км. От Радомир, на 42 км. От Перник и на 65 км. От София. До град Бобов дол има отклонение на железопътната линия София-Кулата през град.

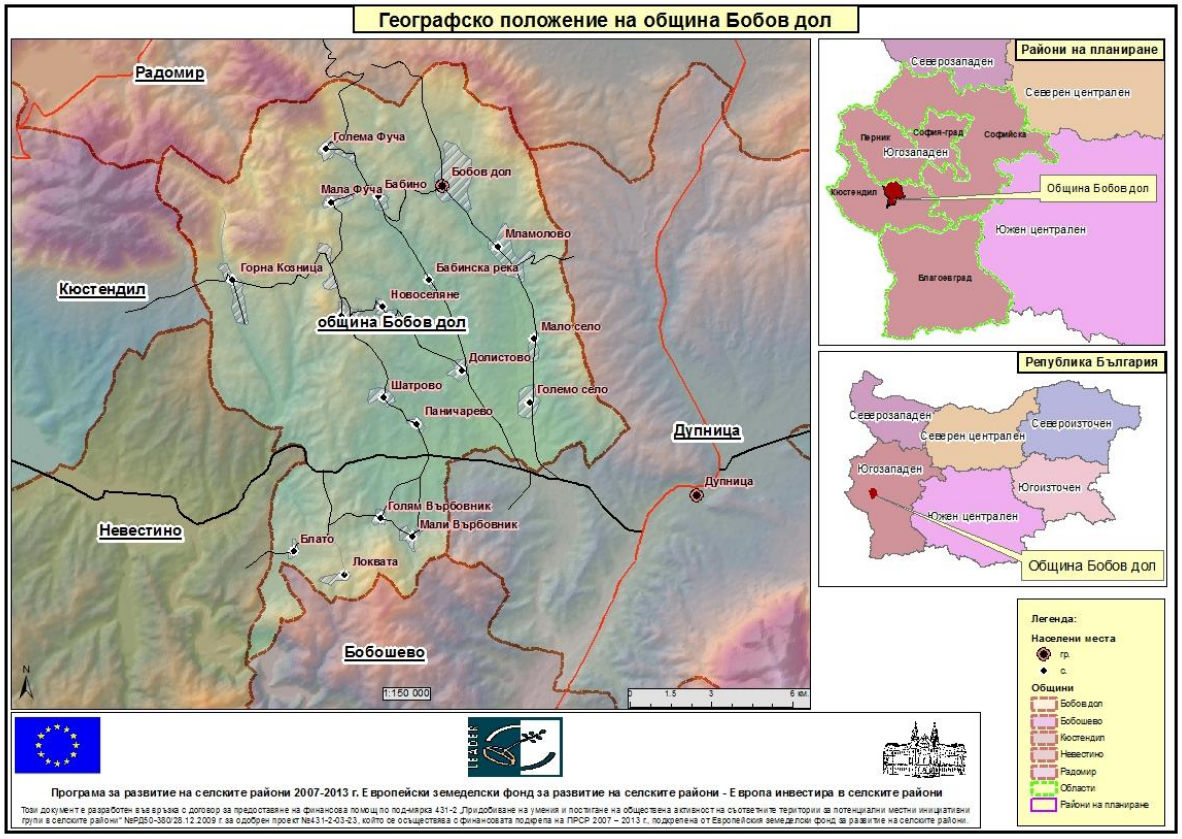

Фиг.1. Карто - схема на Община Бобов дол и на съседните и общини.

Общината е разположена в северната част на Област Кюстендил. С площта си от 206,188 km^2 заема 6-о място сред 9-те общините на областта, което съставлява 6,76% от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- на изток и югоизток – община Дупница;
- на юг – община Бобошево;
- на югозапад – община Невестино;
- на запад – община Кюстендил;
- на север – община Радомир, Област Перник.

Община Бобов дол е съставена от 18 населени места: град Бобов дол, който е и административен център и 17 села, обединени в 16 кметства: Бабино, Бабинска река, Блато, Голема Фуча, Голем Върбовник, Големо село, Горна козница, Долистово, коркина, Локвата, Мала Фуча, мало село, Мали Върбовник, Мламолово, Новоселяне, Панчарево и Шатрово. Освен функционален градът е и пространствен център.Останалите селища формират разпръсната мрежа в територията на общината.Средната селищна гъстота е по-ниска от тази за страната-11.2 кв.км на едно

селище при средна за страната 1 селище на 20 км2.Средното отстояние между населените места е около 5 км, което затруднява придвижването, формирането и функционирането на единна жизнена териториално селищна общност. Населението на общината е 8 598 човека, от които 5 913 живеят в град Бобов дол.

Районът е обитаван от дълбока древност от траките. В близкото село Бабинска река са открити тракийски скални ниши, уникални за югозападната част на България. На връх "Колош" са открити останки от укрепления от XII век /периодът на византийското владичество между Първата и Втората българска държава/.За първи път името Бобов дол се споменава през 1576 г. в османски данъчни документи. През трийсетте години на XIX век френският геолог Ами Буе посещава района и проучва находищата на каменни въглища. Промишлената разработка на тези находища обаче започва след Освобождението на България от османското владичество. В 1891 г. находището се превръща в държавна мина. През 1917 год. е построена теснолинейна железопътна линия до Дупница. След 1944 г. започва икономически подем. От 1954 г. в местността "Банковица" започва изграждането на квартал "Миньор". На 27 октомври 1967 г. село Бобов дол е обявено за град. В периода 1973-1975 г. на 10 километра от града, край Големо село се постоява ТЕЦ "Бобов дол" по линия на Съвета за икономическа взаимопомощ /СИВ/.През 70-те и 80-те години на XX век градът преживява своя икономически и демографски разцвет – в него идват на работа хора от всички краища на страната и дори от чужбина /най-многобройни са групите работници от Никарагуа в средата на 80-те години/.По време на Възродителния процес /1984-1989 г./ в града са принудително заселени известен брой семейства на български турци от районите на Кърджали и Лудогорието. След 1989 г. икономическият хаос в страната се отразява пагубно на икономиката на града, чиито мини се разграбват и подготвят за приватизация. В резултата на икономическия упадък голяма част от населението емигрира към други градове на страната и чужбина /главно в Италия и Испания.

III.2. Релеф

Релефът на община Бобов дол е ниско планински, хълмист и равнинен. Тя се намира в историко-географската област Краище.

Средата на общината е заета от историко-географската област Разметаница, която е северозападно продължение на Горната Дупнишка котловина. Релефът на областта е равнинен, слабо наклонен на юг-югоизток и тук южно от село Големо село, в коритото на река Разметаница е най-ниската точка на общината – 482 m н.в. В северната ѝ част е разположен общинският център град Бобов дол. На запад чрез ниска седловина Разметаница се свързва с Кюстендилската котловина, като в пределите на общината (землището на село Горна Козница) попада най-източната ѝ част.

От север, изток и юг историко-географската област Разметаница е заобиколена от Конявска планина. В пределите на общината попадат части от четири от петте дяла на планината. На северозапад, северно от село Горна Козница е югоизточната част на Същинския дял на Конявска планина с височина до 1295 m. На изток от него се намират южните склонове на делът Колош, с връх **Колош (1314 м)**, най-високата точка на общината, разположен северозападно от село Голема Фуча. На североизток и изток от Разметаница, като изпъкнала на североизток дъга се издига източният дял на Конявска планина – Гологлавски височини с връх Манастирище (1094 m). На юг от Републикански път II-62 в пределите на община Бобов дол се простират северните разклонения на южния дял на Конявска планина – т.н. Поглед планина с връх Поглед (965 m), разположен югоизточно от село Локвата.

III.3. Геоложка характеристика

Община Бобов дол е разположена в югозападна България в равнинен и полупланински район на Кюстендилска област.Заема площ от 206.2 кв.км, като площта и е 0.2 % от територията на страната и 11% от територията на областта.

Оградена е от всички страни с възвишения-вр. Колош /1315 м/ от Конявската планина на северозапад, следван на север от билото на Касилашки дъбици, вр. Венец, Чуковски рид с Развалена църква, на изток Мусибеиски кории, Големинските орници /Равен рид с вр. Гола глава, Мламоловския и Големоселския рид, на запад височината Кръшла, върховете Голем и Малък връм, връх Голак и височините Света Богородица.

Граничи със следните общини: Радомир, Дупница ,Бобошево , Невестино и Кюстендил.

Административен , стопански и културен център на общината е град Бобов дол.

Община Бобов дол има благоприятно географско положение.От тук започват и минават важни шосейни пътища. Град Бобов дол е на 20 км. От град Дупница, на 37км. От Кюстендил, на 27км. От Радомир, на 42 км. От Перник и на 65 км. От София. До град Бобов дол има отклонение на железопътната линия София-Кулата през град.

III.4. Климатични и метеорологични фактори

Климатът е преходно-континентален с влияние на Средиземноморието по поречието на река Струма, а в районите с по-голяма надморска височина – планински. Средната годишна температура е 10.2 °C, а относителната влажност на въздуха – 72%. Средният годишен валеж е 676 л/m². Пролетта започва през първата половина на март със случай на рязко затопляне и при чувствително повишаване на количеството на валежите през

април. Лятото е топло и сухо със средни максимални температури 35 – 36 °С към края на юли и началото на август. В определени случай абсолютните максимални температури достигат и до 38 – 39 °С. През първата половина на есента времето е тихо, умерено топло и сухо, но след това рязко застудява и нарастват валежите. Зимата е умерено студена с около 5 – 6 дни валежи на сняг средно за всеки месец. Наблюденията върху количествата на валежите показват, че най-много вали през април – юни и по-малко през октомври – декември.

III.5. Полезни изкопаеми

Бобовдолският въглищен басейн заема площ от 50-60 кв. км и по запаси на кафяви въглища с напреднала степен на въглефикация е най-големият в страната. Възрастта на въгленосните наслаги се приема с края на олигоцена и началото на миоцена. Тези наслаги лежат върху пъстра подложка от еруптивни, кристалинни и седиментни скали. Въгленосните наслаги започват с конгломерати, пясъчници, аргилити и всички преходи между тях, след което идват материалите на въгленосната задруга. Тя е представена от аргилити, пясъчници и въглищни пластове и е с дебелина 90-160 м. Покрита е със слабо битуминозни аргилити и пясъчници с обща дебелина 400-500 м. На места се срещат и плиоценски наслаги. В тектонско отношение басейнът се отнася към един от най-сложните. Въгленосната задруга съдържа 6-7 въглищни пласта с дебелина 1-3 м, а на места до 12 м. Дебелината на въглищните пластове и качеството на въглищата се изменят в различните части на басейна. Максималната дълбочина, на която се намират пластовете в дълбоката Бабинска синклинала е около 800 м. В някои участъци са развити долните три пласта, в други само горните. Въглищата имат черен цвят, тъмнокафява черта, смолист до матов блясък, мидест и неравен лом. Пепелното съдържание е много променливо и се движи от 15 до 30 %. Въглищата са с високо съдържание на сяра и са склонни към самозапалване. Те са хумусни и има съвсем малко сапропелити. Басейнът е континентален, лимничен. Бобовдолският въглищен басейн по запаси на кафяви въглища с напреднала степен на въглефикация е най-големият в страната като в него са съсредоточени около 60% от запасите на кафяви въглища.Основните качествени показатели на въглищата в него са следните:

– пепел на сухото гориво	Ad	10 до 55- 60 %
– средна калоричност	Qp	3400 к.кал/кг. /долна топлина на изгаряне/
– влага на работното гориво	Wp	12 – 15 %
– обща сяра		средно 2.60 %

Добивът на въглища в района има вековна история. Изследователите сочат две съобщения: първото на френския геолог Ами Буе от 1836 г., и второто от 1873 г., според което от “село Бубодол са откарани в София няколко стотина коли с въглища”.

Независимо от това за начало на мината се счита 1891 година, когато са произведени 1530 т въглища.Тук са познати всички трудности, присъщи за примитивното добиване на "черното злато".Откъснатостта на мината от железопътната линия задържа развитието й.Темпото на добива се увеличава след 1918 г., когато се прокарва теснолинейния път от Дупница до Бобов дол. Поради обстоятелството, че в началото басейнът не е проучен, добивът на въглища е на лесни и достъпни места, и е изцяло ръчен. В началото МИНА "БОБОВ ДОЛ" се ръководи от чуждестранни специалисти, а от 1897г. ръководството се поема от български инженери.Първоначално добивните работи са се водили в местността Клисуров дол като е експлоатиран пластта "Гребикал". През 1906 – 1907 г. е извършено първото проучване на басейна.През 1917 г. е въведена в експлоатация теснолинейката Бобов дол – Дупница, което позволява да се увеличи производството на въглища. От 1928 г. МИНА "БОБОВ ДОЛ" преминава на подчинение на МИНИ "ПЕРНИК" и започва нейното по-добро техническо съоръжаване.Бобовдолският въглищен басейн е проучен детайлно по участъци след 1951 г.През 1951-1952 г. е проучен и приет от Държавната комисия по запасите на полезни изкопаеми (ДКЗ) първият участък – "Чеганска синклинала". През 1952 г. започват проучвателните работи на участък "Цървилото", чиито запаси са приети от ДКЗ през 1953 г. В периода 1953 – 1963 г. са проведени проучвания в участъците "Банковица", "Говедарника", "Мламолово", "Връчва", "Голяма Фуча", "Житуша", Житуша – Връчва", "Бабино", в периода 1963 – 1968 г. в участък "Мламолово – 2" и в периода 1968 – 1979 г. в участък "Мламолово – 2 – север". В периода 1979 – 1988 г. са проведени допълнителни геоложки проучвания в участъците "Бабино", "Връчва" "Житуша – Връчва" и "Мламолово".Добивът от Бобовдолския въглищен басейн се осъществява, както по подземен способ, така и по открит начин.Разширяването на производствените мощности започва след 1952 г. с изграждането на РУДНИК "МИНЬОР", РУДНИК "БОБОВ ДОЛ", РУДНИК "МЛАМОЛОВО", а по-късно и на РУДНИК "ЖИТУША" ("ИНЖ. ИВАН РУСЕВ). По открит начин добивът започва през 1960 г. посредством открит участък към РУДНИК "МИНЬОР", а след 1962 г. се обособява и РУДНИК "ХРИСТО БОТЕВ".

IV. КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

IV.1. Въздух

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019 г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи КАВ в приземния слой са: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух" е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводорови, толуол, амоняк, фенол и серовъглеводород.

Качеството на атмосферния въздух се наблюдава от Регионална лаборатория, която извършва периодичен емисионен контрол. В общината няма пунктове за постоянен мониторинг на атмосферните замърсители.

Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, въглероден оксид, оловни аерозоли, общ прах и сероводород, амоняк, метанови въглеводороди, неметанови въглеводороди.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 на МОСВ) община Бобов дол попада в райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове".

Наблюдава се тенденция към увеличаване на емисиите на вредни вещества и замърсяването от транспорта. Разрастването на автомобилните потоци, остаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства, представляват неблагоприятна перспектива за влошаване на екологичните характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства (МПС), качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради

увеличаването на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално-техническа база за поддържането им. Около 95 % от моторните превозни средства в общината са на възраст между 10 и 20 години.

Сред основните източници на замърсяване на въздуха е промишлеността. Предприятията в община Бобов дол по данни на РИОСВ – гр. Кюстендил не отделят големи количества вредни емисии като замърсители на атмосферния въздух. Замърсяването на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

Комунално - битовите дейности са едни от основните, замърсяващи въздуха в община Бобов дол. Замърсяването е главно през отоплителния сезон и е причинено от използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети.

Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за община Бобов дол не се изготвят индивидуални програми за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух.

За запазване качеството на въздуха е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нови енергийни източници за промишлеността, обществения сектор и бита.

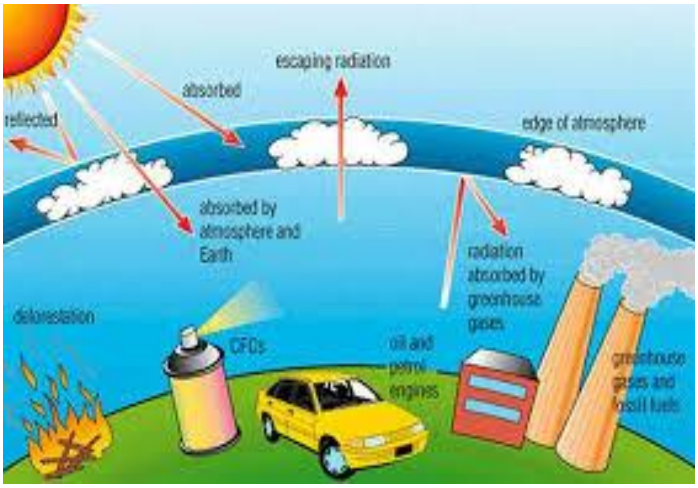

Фиг.3. Механизъм на замърсяване

Въз основа на направени замервания и анализ на атмосферния въздух, Община Бобов дол е определена като район с превишения на установените норми за ФПЧ10.

Основните приоритети в плана за действие на община Бобов дол са както следва:

- Приоритет 1. Намаляване емисиите от битовия сектор.

- Приоритет 2. Намаляване ресуспендирания прах от уличните платна и свободни площи
- Приоритет 3. Намаляване емисиите от транспорта
- Приоритет 4. Намаляване на неорганизираните емисии – от строителни дейности, изгаряне на отпадъчни материали и др.
- Приоритет 5: Намаляване на емисиите на ФПЧ10 от промишлените предприятия, общинските, туристически, търговски и други обекти

ИЗВОДИ:

В община Бобов дол са констатирани сериозни превишения на нормите за КАВ. Общината се характеризира с добро качество на атмосферния въздух. Наличието на замърсявания на въздуха и водите в резултат на дейността на ТЕЦ „Бобов дол“.

Отоплителните инсталации са друг основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

Чистият планински въздух е значим природен ресурс на общината и важен фактор за нейното бъдещо социално икономическо развитие, като туристически район.

Няма изградена надеждна общинска методика за мониторинг и за прогнозиране на атмосферното замърсяване и концентрациите на газове в атмосферата.

Обществеият транспорт в града се нуждае от обновление на автомобилния парк и подобряване на пътната мрежа.

IV.2. Водни ресурси

Оценката за състоянието на водните тела (повърхностни и подземни) е част от Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) и се актуализира на всеки шест години. В ПУРБ 2016-2021 г. за този район е изготвена оценка за състоянието на повърхностните и подземни водни тела на база данните от мониторинга през периода 2010-2014 г. Допълнително Басейнова дирекция „Западно-беломорски район -Благоевград изготвя

междинни оценки за състоянието на водните тела и ежегодни доклади за състоянието на водите, включващи анализ на резултатите от мониторинга през предходните години. Мониторингът бива контролен и оперативен.

Съгласно чл.169, ал. 2 от Закона за водите (в сила от 28.01.2000 г. с посл. изм. и доп. ДВ бр.44 от 13 май 2020 г.), мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители.

Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определении стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определяя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

Районът е сравнително добре запасен с водоизточници. В западната част през по-голямата част на годината текат Мало и Голямофучките реки , който се събират при село Бабино и носят името ”Бабинска река”.В източния край тече река Бобовдолска. При месноста Бинека двете рекички се сливат и образуват по-голямата река Разметаница, която при село Джерман се влива в река Джерман. При по-големи засушавания през лятото река Разметаница почти пресъхва.

От север на юг, по източната периферия на Разметаница протича река Разметаница (десен приток на Джерман, от басейна на Струма), която със своя десен приток Бабинска река отводнява над 2/3 от територията на общината. Западната част на

общината се отводнява от левия приток на Струма река Лява (Козничка река). На територията на община Бобов дол има изградени няколко микроязовира, по-големи от които са: „Долистово“, „Големо село“ и др., водите на които се използват основно за напояване.

Качеството на водите е повлияно от дейността на “Тец Бобов дол” АД по отношение на някои замърсители с отклонения от ПДК.

IV.2.1. Питейно-битово водоснабдяване

Всички селища в Община Бобов дол са водоснабдени.

Няма развита канализационна мрежа с изключение на град Бобов дол и частично в още четири села. Няма изградени пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ). Селата се нуждаят от изграждане на канализация за да се намали замърсяването на околната среда.

Най-мащабните инфраструктурни проблеми на общината са:

- Амортизираната водопроводна мрежа;
- Недоизградената канализационна мрежа;
- Липсата на ПСПВ и ПСОВ;
- Лошото състояние на общинската пътна мрежа.

IV.2.3. Мониторинг на повърхностни води

Във водоснабдителната мрежа при всички населени места, обслужвани от „В и К“ Бобов дол, се наблюдава инцидентни замърсености по микробиологичните показатели. Установено е че това се дължи от неправилните манипулации при извършване на ремонтно възстановителните работи по водопроводната мрежа и дезинфекцията след това, както и на ненадеждното хлориране. Епизодично се наблюдава и завишено съдържание на остатъчен хлор.

IV.2.4. Очаквани резултати от подобряването на мрежата:

− подобряване качеството на водите на реките чрез ликвидиране на директните

заустявания на канализационните колектори и изграждане на ПСОВ.

− подобряване на хигиенния статус на градската среда в резултат от преустановеното

изливане на непречистени отпадъчни води.

- подобряване на качеството на крайградските територии, свързано с изчистване на

течението и бреговете на реката.

− подобряване качеството на утайките за по-нататъшно използване и предотвратяване

образуването на неприятни миризми от сегашните изсушителни полета. Подобрения при работата на пречиствателната станция:

− ще се подмени остарялото и амортизирано оборудване.

− ще се подобри пречиствателния ефект.

Изводи:

1. Бобов дол разполага с достатъчно добри в количествено и качествено отношение водоизточници. В летния период съществува недостиг на питейна вода.

2. Съществуващата водоснабдителна мрежа е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция.

3. Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества.

4. В цялата община отпадните води се отвеждат в местните реки и дерета или в септични ями, които замърсяват повърхностните и подпочвените води.

5. Не е изградена съвременна система за пречистване на питейните води, което води до силно влошаване качествата на подаваната за пиене вода при обилни валежи.

IV.3. Отпадъци

Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

На територията на Община Бобов дол се образуват различни видове отпадъци. Мотивиращи фактори при тяхното генериране и натрупване се явяват разположението на населените места, броя на жителите в тях, както и дейността като функция при

образуването на ТБО. Процентното участие на производствените отпадъци е незначително.

На територията на общината отпадъците са промишлени, битови и строителни. През последните години количеството на промишлените отпадъци се запазва, но за сметка на това се увеличава количеството на битовите и строителни отпадъци поради бързия темп на развитие на строителството в общината.

IV.3.1. Съществуващо състояние по управление на отпадъците на територията на Община Бобов дол

Системата за сметосъбиране обхваща цялото население на община Бобов дол. Въведена е и система за разделно събиране на отпадъци на масово разпространени отпадъци, обхващаща всички населени места. Анализът показва, че въведените общински системи за разделно събиране на отпадъците нямат добра ефективност .

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци на територията на общината и осигурява условията, при които всеки притежател на БО се обслужва от определи лица за тяхното оползотворяване и/или обезвреждане.

Като основен проблем се явяват нерегламентирани сметища, безконтролно натрупване на отпадъци (строителни и битови) в покрайнините на населените места, което създава предпоставки за замърсяване на водоизточниците и почвите в населените места.

В община Бобов дол няма определен отдел, който да се занимава с управление на отпадъците. Основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците, нормативни актове в областта на управлението на отпадъците са възложени на Звено „Екология и управление на отпадъците“ към отдел „Устройство на територията и инфраструктура“

Цялостната координация на процесите по разработването, актуализирането и изпълнението на стратегии и програми, свързани с управлението на дейностите по отпадъците, както и на дейностите за изготвяне и актуализиране на Наредбата по чл. 22 от ЗУО при промяна в нормативните изисквания е възложена на заместник-кмета по стопански дейности на общината.

Община Бобов дол предоставя услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци на ОП „Чистота, озеленяване и благоустройство“– Бобов дол, като по този начин е осигурила независимост на общината от използване на външни услуги и което е предпоставка при добър мениджмънт на дейностите разходите да се минимизират, тъй като общинското предприятие не включва в разходите си печалба.

Общината чрез договор с организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак България“ АД е създала предпоставки за разделно събиране, сортиране на отпадъците от опаковки, образувани в домакинствата, административните учреждения и търговските обекти.

Все още не се предоставят услуги за разделно събиране и транспортиране на зелени биоотпадъци, тъй като не е изградена необходимата инфраструктура за въвеждане на система за разделно събиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци и биоотпадъци.

Община Бобов дол не извършва предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депониране.

Община Бобов дол е предприела всички необходими действия за ликвидиране на много от локалните нерегламентирани сметища в повечето населени места, сведено е до минимум изхвърляне на битови, строителни и др. отпадъци покрай пътищата и деретата в района, като отговорни за почистване на площи, замърсени с неопасни и битови отпадъци са кметовете на селата, кметските наместници и кмета на община Бобов дол.

Общината следва да определи отговорността за последващия 30-годишен мониторинг на закритото депо, която дейност може да се възложи или на оператора на новото депо, когато бъде избран или общината да възложи външна услуга, или мониторинга да ес осъществява от Общинското предприятие.

Община Бобов дол трябва да предприеме активни действия за информиране на населението и провеждане на разяснителни кампании относно необходимостта и ползите от разделно събиране на различните отпадъчни потоци, както и да въведе задължение за лицата, извършващи дейности за разделно събиране на МРО, да предоставят периодично данни в общинската администрация.

Положителна е стъпката на общината за сключване на договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, която въведе цветни контейнери за събиране на отпадъците.

Общинската администрация – Бобов дол ежегодно попълва информационни карти за Териториално статистическо бюро и ИАОС за количествата битови и строителни отпадъци, събрани на територията на общината. Необходимо е предприемане на действия за проектиране и изграждане на единна информационна система за общините от РСУО – Дупница да възложат съвместно изготвянето на единна информационна система по управление на отпадъците, която да генерира информация по начин, унифициран за всички общини, за да могат всички общини от РСУО да отчитат справедливо и еднозначно количествата генерирани, депонирани, рециклирани и оползотворени отпадъци. По този начин за РСУО като цяло и за всяка община поотделно ще може да се отчита постигането на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, както и целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци. Финансирането на

проектирането, създаването и обучение на служителите на съответните общини и на операторите на съоръженията на отпадъци може да се финансира от натрупаните отчисления от общините по чл.64 от ЗУО, например пропорционално на населението на всяка от общините.

Общината е необходимо да създаде единна информационна система за управление на отпадъците, която да позволява автоматизирано въвеждане и управление на данни за количества, вид, състав на отпадъците и изпълнение на дейностите, с възможности за изготвяне на справки в различен разрез, която е обезпечена с необходимата специализирана техника, вкл. за мобилно видеонаблюдение, измервателна техника и др., и която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, да служи за изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация, за планиране и вземане на управленски решения.

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Бобов дол за периода 2016-2020 г. е изготвена въз основа на два компонента - Демографска прогноза за периода 2016-2020 г. и Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването й. Следващите фигури представят обобщените резултати:

Фигура 5. Демографска прогноза за община Бобов дол (бр. жители)

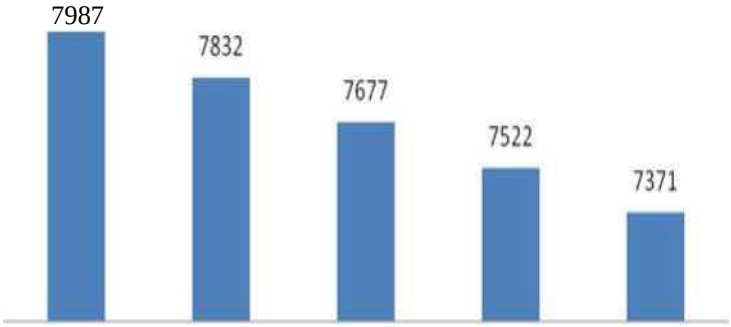

Фигура 6. Прогнозна норма на натрупване за периода 2016-2020 г. (кг/ж./г.)

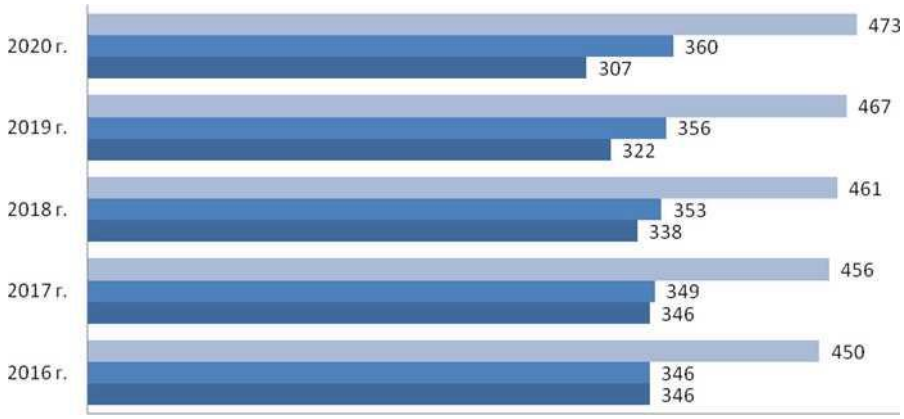

0 50 100 150 200 250 300 350 400 450 500

- Норма на натрупване за битовите отпадъци, вкл. разделно събраните отпадъци и зелените отпадъци от обществени паркове и градинки
- Норма на натрупване за битовите отпадъци, вкл. разделно събраните отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали и градинските отпадъци от домакинствата
- Норма на натрупване за депонираните битови отпадъци

Фигура 7. Прогнозни количества на образуваните битови отпадъци за община Бобов дол за периода 2016-2020 г. (тона)

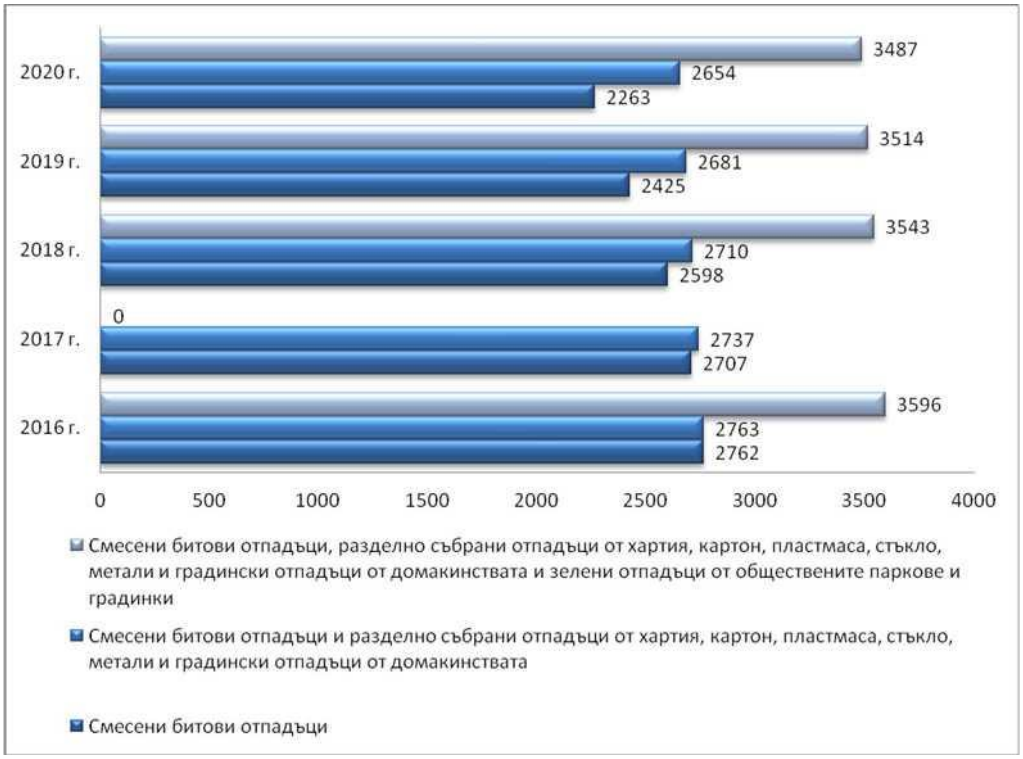

За целите на предотвратяването биоразградимите отпадъци включват градински и хранителни отпадъци. Тези отпадъчни потоци представляват сериозен потенциал за предотвратяване образуването на отпадъци. Хранителните отпадъци от домакинствата могат да бъдат намалени на първо място чрез създаване на консуматорски навици, които намаляват образуването на отпадъци. Финансирането на тези дейности ще се осъществи от общинския бюджет, от отчисленията за депониране на отпадъци по чл. 64 от ЗУО, както и от оперативните програми „Добро управление“ и „Околна среда“ за периода 2014-2020 г. при откриване на подходящи процедури.

В РСУО „Регион Дупница“ са включени шест от общините от Област Кюстендил - Община Дупница, Община Кюстендил, Община Сапарева баня, Община Бобов дол, Община Невестино и Община Трекляно. Общините от РСУО Дупница направиха проучвания за бъдещото управление на битовите отпадъци в регион. В рамките на бъдещата система за третиране и обезвреждане на отпадъците от региона се предвижда изграждане на две площадки за модерно и екологосъобразно управление на битовите отпадъци – на територията на община Дупница и на територията на община Кюстендил.

Основната цел на община Бобов дол е да допринесе за устойчивото развитие чрез реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

IV.4. Почвена характеристика на района

Почвата е един от най - важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитие на растенията и реализиране на тяхната биопродуктивност, поддържа генетичните ресурси и обитанието на многобройни живи организми. Тя регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като ин-активира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството. Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

Повсеместни ограничители на почвеното плодородие в района са относително пресеченият релеф, ерозията и плиткостта на почвите.

По отношение на почвено-географското райониране на България, община Бобов дол се отнася към Балканско-Средиземноморска почвена подобласт, която от своя страна се поделя на седем почвени провинции и пет височинни пояса. Община Бобов дол спада към Южнобългарската ксеротермална област. По-голямата територия на Бобовдолското поле е обхваната от тежкопесъчливо-глинести почви. Характерно за тези почви е, че са много уплътнени, през влажния период се заблатяват, а при сух период се напукват.

Други зонални почвени типове, които преобладават за общината, са излужени канелени горски почви. Те се отличават със слабо мощен хумусен хоризонт, средно до тежко песъчливоглинест механичен състав, средна текстурна диференциация и средно кисела до слабо кисела реакция. В най-северните части място заемат плитки ерозирани

канелени почви, понякога в комплекс с хумусно-карбонатни песъчливо-глинести почви.

В южната част на територията са развити азонални почвени типове. Те са представени от алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, песъчливи и песъчливо-глинести почви, карбонатни и наситени. Част от тези почви са засегнати от ерозионни процеси. В останалите части на района се срещат предимно плитки канелени горски почви.

Почвите на територията на общината потенциално са застрашени от замърсяване най-вече от промишлени дейности. Потенциален източник на замърсяване на почвите с тежки метали е въгледобивът, но строгият контрол и ефективното управление на дейностите, свързани с опазване на околната среда, респективно и въвеждането на НДНТ свежда негативните въздействия до изискванията на екологичното законодателство.

Потенциални източници на замърсяване на почвите са още транспорта, мероприятия за растително защитната дейност, нерегламентираните сметища. На много места в обособената територия са разположени малки животновъдни ферми и нерегламентирано складиране и съхранение на оборски тор и неговото последващо използване, което е предпоставка за дифузно замърсяване на повърхностни и подземни води. Необходимо е животновъдни ферми да изпълняват правилата за добра земеделска практика за опазване на водите и почвите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

На ветрова ерозия е подложена и обезлесена част на Община Бобов дол. В последните години се извършват залесителни мероприятия за борба с ерозията на почвите.

Общинското ръководство няма своя програма за опазването качеството на почвите. Полагат се специални усилия за отстраняване на незаконните сметища. Предприемат се мерки за рекултивация на терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

На територията на общината няма данни за нарушени почви в количества които да заслужават внимание.

Водната и ветрова ерозия са естествените природни явления които влияят пряко върху състоянието на почвения слой. Факта, че в общината няма наличие на големи обезлесени терени създава и предпоставката действието на ерозионните фактори да не е силно изразено.

Основните заплахи произтичат от:

- газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;

- от транспорта - замърсявания свързани с дизеловите и бензинови двигатели;
- комунално-битова дейност - изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;
- изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;
- добива на въглища.

Контрола за ограничаване на емисионното замърсяване на въздуха, водите и управлението на отпадъците допринася за намаляване на замърсяванията на почвите в района Пунктовете за пробонабиране на почвите се определят от ИАОС гр. София.

От извършвания през последните пет години (2015-2020 г.) анализ на почвите в пункта от Националната система за почвен мониторинг, не са установени замърсявания на почвите с тежки метали и органични замърсители на ПДК. На територията на общината няма разположени складове, в които да се съхраняват негодни пестициди. Няма данни и за вкиселени почви.

Няма данни за изследвания за замърсяване на почвите в района на общината над допустимата концентрация. Липсва информация за замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди, пестециди, устойчиви органични замърсители (вкл. нефтопродукти), засоляване или вкисляване. По тази причина не съществуват механизми за мониторинг състоянието на почвите, не се извършва периодичен контрол, а изследвания се правят само при необходимост.

Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите. На ерозиране са подложени слабоструктурните почви, образувани върху наклонени терени: излужени и типични сиви горски почви; канелени горски почви, лесивирани; рендзини; кафяви горски почви. Обработваемите земи са разположени на равни терени.

Ерозията на почвите не е от процесите с ограничаващо действие за земеделието в територията на община Бобов дол.

ИЗВОДИ:

Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени" чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

IV.5. Защитени територии и биоразнообразие

IV.5.1. Защитени зони по НАТУРА 2000 по Директивата за хабитатите и Биологичното разнообразие

Закона за защита на биологичното разнообразие, съгласно който биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите. В тази връзка, задължение на община Бобов дол е и опазването на биоразнообразието. Според закона за защитените територии (обн. ДВ бр.133/1998г.), защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи.

В границите на тези територии се опазва голямо разнообразие от уникални за страната и Европа екосистеми, редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове, както и скални феномени, пещери, ждрела. Влажните зони с международно значение , с малки изключения, също са поставени под закрила.

Мрежата „Натура 2000" е най - амбициозната инициатива, която някога е предприемана за опазване на богатото природно наследство на Европа. Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за „спиране на загубата на

биологичното разнообразие до 2010 година". Досега в нея са включени около 20 000 обекта, които обхващат почти 20% от територията на ЕС. Целта на мрежата „Натура 2000" е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000" не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от селския пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Принципът за управление на екомрежата е, че човек и природа работят най-добре в партньорство помежду си. Този принцип има много предимства както за опазване на природата, така и за хората, които живеят и работят в селски райони. „Натура 2000" на практика е техен съюзник, способстващ за запазване на икономическата жизнеспособност и социалната структура на много от селските райони. Тя предоставя нови възможности за икономическа диверсификация и вътрешни инвестиции.

За територията на община Бобов дол са характерни широколистните гори. Най-срещаните видове са дъб, бук, габър и леска. Някои от горите са създадени по изкуствен път: дъбовите – по източните склонове на Конявската планина и по южната част на Гологлавски рид; акациевите насаждения край с. Бабино и боровите край гр. Бобов дол и с. Мламолово.
Общата площ на горския фонд в общината е 47 533 дка. От които: 3 764 дка. – залесена площ, 8 836 дка – незалесена, 1 083 дка. – пасища.
Защитени зони съгласно Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици:

Предстои да бъде обявена защитена зона BG 0002100 „Долна Козница" - обща площ 39 945,167 дка.

Предмет на опазване в защитена зона „Долна Козница" са следните видове птици:
- Видове по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие:

Ливаден дърдавец /Crex crex /, Сив кълвач /Picus canus/, Горска чучулига /Lullula arborea/, Полска бъбрица /Anthus campestris /, Червеногърба сврачка / Lanius collurio /.
Предстои да бъде обявена защитена зона BG 0002108 „Скрино" – обща площ 25 012,535 дка.
Зоната обхваща землищата на с. Мали Върбовник, с. Блато, с. Локвата, община Бобов дол, с. Каменик, с. Вуково, с. Скрино, община Бобошево, с. Мърводол, с. Пастух, община Невестино.
Предмет на опазване в защитена зона „Скрино" са следните видове птици:
- Видове по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие:

Ливаден дърдавец / Crex crex /, Бял щъркел / Ciconia ciconia /, Сокол скитник / Falco peregrines /, Бухал / Bubo bubo /, Среден пъстър кълвач / Dendrocopos medius

/ Сирийски пъстър кълвач / Dendrocopos syriacus /.
На територията на община Бобов дол са обявени следните вековни дървета :

- Вековно дърво „Зимен дъб” – намира се в землището на гр. Бобов дол, местността „Цаган”. Дървото е с височина 17 м и обиколка около 3.80 м, обявено със Заповед № 2679/18.10.1969 г.
- Вековно дърво ”Зимен дъб”- намира се в землището на с. Голема фуча, местността „Дъбето”, обявено със Заповед № 1126/08.12.1981 г.
- Вековни дървета „Дъб-Цер” – 3 бр. – намиращи се в землището на с. Мламолово, местността „Асар”, обявени със Заповед №1773/22.07.1987 г.

Изводи:
Богато биологично разнообразие , което трябва да бъде запазено не само заради изчезването на определени видове, но и за да се избегне намалението на продуктивността, причинена от лошо функциониращи екосистеми.

IV.6. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействия на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението. посл. изм. и доп.).

Регионална здравна инспекция – гр. Кюстендил организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда

от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение №4 към чл.117, ал.1 от Закона за опазване на околната среда.

Съгласно нормативната уредба за шума контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР.

Шумовото натоварване както в гр. Бобов дол, така и в останалите населени места в общината е не по-маловажен проблем от останалите фактори на околната среда.

От направеният анализ и оценка на шумовото натоварване се установи, че нивата на шума в различните зони на града надвишават граничните стойности на показателите за шум в околната среда, определени съгласно чл. 5 от Наредба № 6 / 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

На основание чл. 22, ал. 1 от ЗЗШОС, кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол, за спазване изискванията на ЗЗШОС в тихите зони и урбанизираните територии и организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места, с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

Измерването на шумовите нива на територията на гр. Бобов дол се осъществява в три основни зони:

- Зона с интензивен трафик на движение и висока гъстота на обитаване;

- Зона с локални източници на шум;

- Зона във вътрешните квартали на гр. Бобов дол с минимално шумово въздействие.

Контролните и собствени измервания се извършват от Акредитирани лаборатории, като се спазват изискванията на „Методика за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шум в мястото на въздействие“, утвърдена със Заповед № РД-613/ 08.08.2012 г. на Министъра на околната среда и водите. Операторите с издадени Комплексни разрешителни, попадащи в обхвата на Приложение № 4 към чл.117 от Закона за опазване на околната среда, са задължени да провеждат собствен мониторинг, веднъж на

две последователни календарни години и да докладват резултатите от проведените измервания, съгласно поставените им условия.

Основната цел на мониторинга на шума от промишлени източници е да предоставя информация за състоянието на акустичната среда на населените места, вследствие дейността на промишлените предприятия - източници на шумово излъчване.

В района на град Бобов дол по - голямата част от промишлените предприятия са съсредоточени в промишлената зона и с този факт не се констатира шумово натоварване на околната среда в останалата част на града. Характерно за града е шумовото натоварване от автомобилният транспорт. Шумните участъци са предимно отделни участъци от пътната мрежа с концентрация на пътни превозни средства.

Източници на шум

В град Бобов дол, както и в селата с интензивен трафик, основен източник на шум са транспортните средства. Някои производства и човешки дейности в сферата на услугите също излъчват шум и създават дискомфорт у живущите около източника.

За високите стойности на шумовите нива допринасят характерните особености на териториално – устройствените планове на града и другите населени места:

• Липсата на околовръстни пътища, поради което целият транзитен моторен поток минава през населеното място;

• Липсата на защитни „зелени екрани”;

• Лошокачествена настилка;

• Двустранно плътно застрояване по главните улици;

• Големи наклони на някои улици;

• Остарелият автомобилен парк.

Изводи:

1. **Население подложено на въздействие** - На негативното влияние на шума са подложени в най-голяма степен живеещите на главните улици на града, както и живеещите в близост до основните пътни артерии на общината.
2. **Предприети мерки** - За намаляване на шума в градската среда, Общинска администрация следва да предприеме действия по регулиране на движението чрез план за организация на движението в град Бобов дол.

IV.7. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

Според данни от единната система за радиационен мониторинг на територията на

община Бобов дол не са идентифицирани източници на радиационно замърсяване.

Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Автоматизираната система осигурява оперативна информация в случай на инцидентно повишаване на радиационния фон, както при ядрена авария на територията на страната ни, така и при трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване. Системата обезпечава с данни в реално време Аварийния център на Агенцията за ядрено регулиране и Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението" към Министерството на вътрешните работи, с което се осигурява възможност, в случай на радиационна авария, да се приложат своевременно подходящи мерки за защита на населението и околната среда.

IV.8. Зелени площи на територията на Община Бобов дол

Зелената система е част от пространствения организъм на града, осигуряваща комплексното подобряване на жизнените условия посредством своите урбанистични, екологични и рекреационни функции. Тя е връзката между отделните елементи и устройствени зони на градския организъм с обкръжаващата го природна среда. Като цяло зелената система се нуждае от подмяна на преминалите турнус на сеч дървесни видове с млади насаждения. Поддържането и развитието на обществените пространства дава възможност на хората от различни възрасти да се събират и общуват, като същевременно допринася за създаване на общността идентичност и социално включване. В същото време, те спомагат за обособяване на една по-завършена, по-здравословна и качествена среда за живот.

Общината работи активно за облагородяване на неусвоени и запустели терени и тяхното интегриране в структурата на населените места. Чрез инвестиции в изграждане, поддържане и развитие на зелени пространства, детски и спортни площадки, кътове за отдих и площи за паркиране, общината ще се стреми да създаде привлекателна жизнена среда и да промени облика на населените места.

Обществените пространства ще бъдат проектирани и изпълнени по начин, осигуряващ равен достъп за лица от всички възрасти и лица с увреждания. По този начин ще се осигури безопасност, мобилност и ще се гарантира социално включване на жителите на общината.

Зелената система се поддържа от Общинско предприятие. Извършва се ежегодно подкастряне на дървесните видове, като се спазва техният период на вегетация, който продължава от месец март до месец октомври. Периодично Община Бобов дол предприема засаждане на нови фиданки и облагородяване на нови терени, които да

бъдат затревени и залесени, с оглед подобряване облика на града и повишаване качеството на атмосферния въздух в градската среда.

Зелените площи са сравнително равномерно разположени по целия град, като най-много са около новоизградените детски площадки и кътове за отдих, както в централната градска част, така и в крайните квартали. В селата декоративните зелени площи се свеждат до декоративен кът в центъра на селото и засадени в група декоративни дървета и храсти, обикновено около чешмите или площадите.

Основни цели при управлението на зелените площи на територията на Община Бобов дол са:

- Да се създаде и поддържа информационна система, позволяваща оперативно сводиране, обработка, систематизиране на текущата информация за зелената система, както и моделиране на бъдещото й развитие;

- Да се поддържа актуална нормативната база, регулираща развитието на зелената система на територията на Община Бобов дол;

- Да се създаде ефективна система за контрол и опазване на зелената система;

- Да се извърши поетапна подмяна на съществуващата дървесна растителност, преминала своя турнус на сеч, с подходящи за градска среда дървесни видове.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

Община Бобов дол разполага с развита преработвателна промишленост, с уникални природни и водни ресурси, съхранена природа, които са предпоставки за развитието на специфичен туризъм, селско стопанство, устойчиво горско стопанство и развита промишленост.

V. УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ

V.1. Отговорности и задачи

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението.

Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства.

Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда; да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;

- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;

- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;

- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и край-селищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;

- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;

- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;

- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;

- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:
- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;

- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;

- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;

- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;

- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;

- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;

- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението й от кмета на общината;

- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината. Ежегодно в срок, Кметът представя в Областна администрация – Кюстендил и РИОСВ – Кюстендил отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;

- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;

- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, Кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;

- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;

- издава позволителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Общинска администрация Бобов дол предоставя редица публични услуги, чрез изградената и утвърдилата се административна структура. Дейността на Община Бобов дол се финансира със субсидии от Министерство на финансите и собствени средства.

Със Заповед на Кмета на Общината е утвърден Устройствен правилник на общинската администрация, в който са разпределени правата, задълженията и отговорностите на длъжностните лица в отделните дирекции и отдели, ръководени от заместник кмет и секретаря на общината.

V.2. Сътрудничество

V.2.1. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите, на които са въпросите по опазване на околната среда.

Контролната дейност на територията на общината се извършва от определените със заповеди на кмета длъжностни лица, чиито компетенции са съгласно нормативната уредба.
Упълномощените длъжностни лица водят превантивна политика за недопускане на големи отклонения от правилната организация на дейностите по опазване на околната среда.
Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до не пълноти в събираната информация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда. Все още обаче липсва съвременна система за обработка на данните.

Друг елемент на отчетността и обмена на информация, са взетите с официални протоколи решения на назначените от кмета на общината комисии. Тези решения също не са обхванати в система за следене.

Регионалните органи на централни ведомства, с които общината сътрудничи по въпросите за опазване на околната среда и които оказват контрол по всички извършвани дейности са: Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – София, Регионалната здравна инспекция (РЗИ) – Кюстендил и Басейнова Дирекция – западнобеломорски район – Благоевград.
Дейностите, свързани с налагането на санкции при установени нарушения на територията на Община Бобов дол се извършват от инспекторите на РИОСВ –София

V.2.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО

На този етап Община Бобов дол работи съвместно с останалите общини от област Кюстендил, предимно по проблемите, свързани с управлението на битовите отпадъци на територията на областта.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

• С ВиК за получаване на:

- разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от градската водопроводна мрежа;
- разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води в градската ПСОВ и емисионни норми за отпадъчните води;

• По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Бобов дол поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:
- Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Перник;
- ИАОС ;
- Регионалната здравна инспекция (РЗИ) – Кюстендил;
- „Басейнова дирекция” - Западно-беломорски район - Благоевград;
- Областна администрация – Кюстендил;
- „Областна дирекция земеделие и гори” – Кюстендил, към МЗГ;
- Отдел „Статистически изследвания - Кюстендил към НСИ;
- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” – Кюстендил;
− Областна дирекция по безопасност на храните – Кюстендил и др.

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

V.2.3. Сътрудничество с НПО

В града функционират няколко неправителствени организации, които активно си партнират с общинската администрация и гражданите на Бобов дол, общината осъществява добро взаимодействие с НПО с интереси към екологичните проблеми.

V.3. Информиране на обществеността

Съгласно чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

За целта са ангажирани компетентни в тази област длъжностни лица, които системно да работят за повишаване на екологичната култура и екологичното съзнание на по-голямата част от населението на общината. Като успешни първи стъпки на Община Бобов дол в това отношение може да бъде оценено доброто взаимодействие с НПО с интереси към екологичните проблеми, съвместно с които са разработени множество проекти с екологична насоченост, в които активно участие взимат граждани, ученици, еко-клубове, фирми.

Информацията се предоставя чрез публикуване в регионални и местни медии и на електронната страница на Община Бобов дол, провеждат се информационни кампании за опазване на околната среда. Уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично с обява в областен ежедневник, поставя се обява на таблото в сградата на Общината, изпращат се писма до всички НПО-та в града, които предварително чрез анкетно проучване са заявили, че желаят да бъдат информирани.

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които община Бобов дол разработва и/или участва под някаква форма. Стремежът е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения

Въпреки целенасочената и постоянна работа на общинската администрация, все още няма формирано правилно отношение на гражданите към опазването на околната среда, няма създадени съзнателни навици за управление на дейностите свързани с третиране на отпадъците.

Основните усилия при информиране и работа с обществеността, са насочени именно към промяна на нагласата и съзнанието на гражданите по отношение опазването на околната среда. На този етап се постигат все още незначителни резултати, поради което се налага прилагането на принудителни и наказателни мерки.

VI. ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ

Икономиката на града е тясно свързана с подземен и открит добив на кафяви въглища. В района е най-голямата подземна мина за добив на въглища, собственост на „Мини Бобов дол“ ЕАД. За Бобовдолския въглищен басейн първи съобщения прави Ами Буе – френски пътешественик и геолог, преминал и изследвал района на Бобов дол още през времето на Османската империя. Първият добив е през 1891 г. след Освобождението. През 1907 г., по предложение на тогавашния министър на търговията, княз Фердинанд с нарочен указ учредява търговско дружество. Най-много хора са работили в дружеството през 1980-те – 7300 души и са добили над 2 млн. тона въглища за година. Построен е и най-модерният подземен рудник „Бабино“ – напълно механизиран добив на въглища с германска и британска техника, съответно „Кльокнер-Бекорит“ и „Даути“. Понастоящем в мините работят около 3000 души и добиват по 1 млн. т годишно.

VI.1. Промишленост

Обликът на община Бобов дол е почти изцяло промишлен. Икономиката на Община Бобов дол се характеризира с неравномерно развитие от гледна точка на икономическите дейности и отрасли. Структуроопределящи за общината и региона са дейностите по добив на енергоносители и производство на електроенергия, както следва:

- „Мини Бобов дол" ЕАД – държавно дружество 100% собственост на Министерство на икономиката и енергетиката, което в момента изпитва затруднения. Основният предмет на дейност е добивът на кафяви въглища по закрит способ;

- ТЕЦ „Бобов дол" ЕАД – частно дружество, което развива активна дейност за производство на електрическа енергия и топлинна енергия, пренос и разпределение на топлинна енергия, строителна и ремонтна дейност в областта на електроенергетиката и топлоенергетиката, строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводството и топлопроизводството и други.

Редица предприятия, осъществяващи поддръжка, ремонт и други спомагателни дейности, също осигуряват преобладаващия дял от заетостта, приходите на населението и икономическата активност.

Като се имат предвид различните експертни прогнози за излизане на българската икономика от кризата, може да се очаква повишаване на покупателната способност на населението, съответно потреблението, което, съчетано с устойчив подход към развитие и модернизиране на селското стопанство, може да донесе значителни ползи за местната икономика на община Бобов дол.

Строителният сектор също отбелязва положителни тенденции, въпреки явно кризисната година. Икономическата криза явно оказва своето оздравяващо и дисциплиниращо действие и в този отрасъл, като през тези две години разходите също намаляват, съответно с 198 хил.лв. и 89 хил. лв.

В същото време перспективите пред сектора не са големи, тъй като гражданското строителство в общината се развива преди всичко по стопански начин, а по-значителните разходи в сферата се правят от структурите на централната и местна власт. Следва да се посочи, че част от генерираните приходи вероятно се дължат на дружества, които обслужват „Мини Бобов дол" ЕАД и „ТЕЦ Бобов дол" ЕАД със строително-монтажни работи, и които извършват специализирано строителство в областта на енергетиката.

В сектора на търговията се забелязва тенденция на почти еднакво движение на приходи и разходи за дейността, търговският сектор в общината има ниска добавена стойност и пряка зависимост между направените разходи и получени приходи.

Както става ясно от описаното по-горе, основно значение за местната икономика са няколко предприятия, свързани с добивната промишленост и производството на електроенергия.
Въпреки това, в общината преобладават микропредприятията с до 9 души персонал

Броят на предприятията като цяло в община Бобов дол се запазва еднакъв във всички сектори, и особено в структуроопределящият сектор на добивната промишленост. В секторите „Селско, горско и рибно стопанство", както и „Хотелиерство и ресторантьорство" има плавен ръст през наблюдавания период, докато в сектора на търговията е налице плавен спад.

В същото време броят на големите предприятия (с персонал над 250 души) се запазва относително еднакъв. Това са предприятията от добивната промишленост, които генерират основния дял от приходите от продажби, отчетени в местната икономика.

Добивна промишленост: Въпреки икономическата криза основните структуроопределящи предприятия на територията на община Бобов дол запазват параметрите си на производство, което е особено важно от социална гледна точка. Справка в Търговския регистър показва, че броят на заетите лица в тези предприятия, макар и плавно намаляващ, все пак е ключов за осигуряване на заетостта на голяма част от населението на общината, както и от съседните общини.

Селско стопанство: Секторът се развива предимно за задоволяване на собствени нужди на населението в общината. Фирмите, които развиват земеделие, постепенно нарастват като брой през годините. Предвид предимствата, които има община Бобов дол за развитие на този икономически сектор, това е закономерно. Развити са и няколко по-големи като мащаб говедовъдни ферми. Секторът би се повлиял положително от изграждането и развитието на пазар за селскостопанска продукция и/или пазар за селскостопански производители, при което ще се увеличи добавената стойност за местната икономика.

В допълнение, над **200 физически лица** от Бобов дол са регистрирани като земеделски стопани и развиват дейност в сектора. Това демонстрира обществения интерес към тази дейност и обосновава необходимостта от целенасочена политика за нейното развитие.

VI.2. Инфраструктура

VI.2.1. Застрояване на Бобов дол
Успешно развитите обществени центрове, публични пространства и паркове са от голямо значение за правилното функциониране на градския организъм. Именно те представляват онзи важен елемент в градската структура, отразяващ най-силно характера и мащаба на града. До голяма степен обликът на Бобов дол се формира от сградите, намиращи се в неговия център . Именно в централните зони, в силата на разположените в тях различни с функционалното си предназначение обекти се усеща

истинският ритъм на живот в града. Те са местата за оживени социални контакти, осъществявани в откритата и закритата среда. Напълно резонни са и идеите за включване на повече и различни функции в градския център, с цел създаване на оживление , динамика и атрактивност.

Основните функции на градския център на Бобов дол, които са особено значими за местната общност могат да бъдат обобщени в няколко групи: административни, търговско-делови, културни и исторически. Всяка от тези групи функции се осъществява със съответната си материална база – сгради, съоръжения, инфраструктура. Централната зона като съсредоточие на цялостния градски живот включва различни по функционалното си предназначение обекти, които могат да формират няколко отделни ядра:

Анализът се спира на географската, демографската, историческата, културната, социалната, образователната и екологичната характеристика. Проследяват се закономерностите във функционално-пространственото развитие на общината и на нейната техническа, производствена, спортна, образователна, социална, културна и друга инфраструктура.

VI.2.2. Транспортна инфраструктура

Община Бобов дол се намира в Югозападната част на България /Кюстендилска област/. Източно от териториалния обхват на общината преминава IV Паневропейски транспортен коридор /Нюрнберг/Дрезден – Прага – Братислава/Виена – Будапеща – Арад – София – Солун/, осигуряващ добрата транспортна достъпност на населените места до общинските и областните градове в региона. Връзката с тях се осъществява предимно с автомобилен транспорт като общината се характеризира с ниска гъстота на пътна мрежа.

Анализът на транспортната достъпност показва, че средното отстояние на населените места до общинския град Бобов дол е 8.5 км. В южната част на Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Бобов дол ”, в изпълнение на Договор № 13-13-52/25.10.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд 109 | С т р . общината са разположени най-отдалечените населени места - с. Локвата /16 км./ и с. Блато /15 км./. Най-добра транспортна достъпност имат гравитиращите населени места около град Бобов дол до 6 км. /с. Мламолово, с. Голема Фуча, с. Бабино и с. Коркина/. Републиканската пътна мрежа преминаваща през територията на община Бобов дол е с обща дължина от 51,90 км. и включва второкласни и третокласни пътища - Път II-62 /11.700км./, Път III-602 /16,070 км./, Път

III-623 /16,790км./ и Път III-6232 /2,700 км./ Общинската пътна мрежа се състои от 60,6 км., които са в лошо състояние на пътната настилка и прилежащата техническа инфраструктура. Тези фактори водят и до затруднени транспортни връзки на селата с общинския/областния център. Това представлява ограничител и за инвестиционните намерения на територията на общината и спира нейното пространствено и социално-икономическо развитие. Железопътната линия, свързваща общината с вътрешността на страната, обвързва линеарно разположените населени места Бобов дол, Мламолово, Мало село и Големо село в рамките на общината и прави връзка с международната линия София – Перник – Радомир – Дупница – Благоевград – Солун. В пространствената структура на общината в близост до Бобов дол се намира найголямото находище на кафяви въглища /Мина Бобов дол/ в България, което е обособило разположението на ТЕЦ „Бобов дол“ на юг от находището и линеарно разположената жп. линия, снабдяваща и обслужваща електроцентралата. Въглищата в ТЕЦ „Бобов дол“ се доставят със саморазтоварващи се железопътни вагони на покрито пространство в 35 подземни бункери с обща вместимост 2 400 м3 . ТЕЦ разполага със собствен вагонен парк /350 вагона/ работилница за ремонт и поддръжка.

VI.2.3. Енергийна система

Електропроводната и електроразпределителната мрежа осигурява достатъчна сигурност и оперативност в захранването на всички селища. Инсталираната мощност е оразмерена за по-големи товари от сегашното потребление и повечето подстанции работят с около 30 % от капацитета си. В териториалния обхват на общината е ситуирана топлоелектрическата централа в близост до село Големо село на юг от град Бобов дол и находището на въглища. Централата има 3 блока с обща инсталирана мощност 630 MW, които са въведени в експлоатация през 1973-1975. Електроенергията се произвежда чрез изгаряне на лигнитни и кафяви въглища, като средното произведено количество за периода 1997-2001 е 2,3 милиона MWh. Основните доставчици на въглища са Мина Станянци, Мини Бобов дол, Мина Бели брег, Мина Чукурово (2001). ТЕЦ „Бобов дол” - ЕАД предоставя разполагаемата си мощност, произведената електроенергия и допълнителните (технологични) услуги на единствения купувач НЕК – ЕАД.

Според мястото си в мощностния и електроенергийния баланси на електроенергийната система на Р България централата е подвърхова, въпреки че съоръженията й са проектирани и изградени за базов режим на работа. Оттук произтича голямо несъответствие между договорирано и реализирано месечно производство, което поставя сериозни изисквания за постигане на висока гъвкавост в управлението. В териториалния обхват на община Бобов дол селищните структури и прилежащите им промишлените зони не са газифицирани и не се осигурява употребата на природен газ за битови и промишлени нужди.

VI.2.4. Водоснабдителна мрежа

В община Бобов дол има изградена водоснабдителната мрежа във всички населени месата, но не е на необходимото ниво на степен за задоволяване на питейните нужди на общината. В общината са налични селища с ограничения по отношение на използването на вода, особено в летния период.

В настоящия момент на територията на общината има проблеми с много аварии, които нарушават инфраструктурата поради остарелите етернитови тръби на водоснабдителната мрежа. Обитаваните жилища по наличие на канализация и местонамиране в община Бобов дол са 3590 бр., като в 134 от тях не е налична канализация и 725 са свързани с попивна яма.

Обитаваните жилища по източник на водоснабдяване и местонамиране в общината са 3590, като в 12 от тях няма източник на вода и 17 жилища са със собствен водоизточник и нямат осигурено обществено водоснабдяване.

ТЕЦ в община Бобов дол използва два независими източника за техническо водоснабдяване - река Джерман и яз. Дяково. Необходимите водни количества за технологичните нужди на централата се доставят по гравитачен способ от язовира и реката с помпи, поставени в станция „Джерман". Създадени са възможности чрез помпена станция за избистрени води от сгуроотвал да се попълват загубите на вода при хидрозгуроизвоза. Отпадъчните води от дъждовна канализация и битово- фекални води се отвеждат в сгуроотвал „Черното езеро" и по изключение към р. Разметаница.

Хидромелиорации

Хидромелиорацията в общината е свързана основно с използването на язовирите. Тези, които са общинска собственост, се използват за напояване, отдих и туризъм на територията на община Бобов дол - Дренов Дол, Стопански двор, Бабинска река, Гробище, М. Върбовник - 1, М. Върбовник - 2.

Актуалното състояние на язовирите, дадено в колона 11 в таблица 4.2.1, е на база протоколи от проверки от 2012г. на Междуведомствената комисия по Заповед на Областния управител на област с административен център - гр. Кюстендил.

VI.2.5. Съобщителна инфраструктура

Единната съобщителна система – ЕСС обхваща комплекс от технически съоръжения, мрежи и дейности, които осъществяват далекосъобщенията, пощенските услуги, радиоразпръскването и телевизията. Подсистемата "далекосъобщения" включва телефонните и телеграфните услуги и мрежи за подаване на данни.

Телекомуникационните мрежи са добри и обхващат всички населени места като има 100% телефонизация с цифрови апарати и покритие от мобилните оператори. Мобилните телефонни услуги са представени от трите национални мобилни оператора /МТел, Глобул и Вивател/, които осигуряват покритие със сигнал на територията на общината. В териториалния обхват на община Бобов дол се предоставя достъп до интернет. Осигуреността на компютър и достъп до интернет в общината показва, че 1026 обитавани жилища имат компютър, а от тях само 926 достъп до интернет.

Всички населени места са телефонизирани, но броят на телефоните рязко намалява. Броят на радиоприемниците е запазен, а на телевизионните приемни се увеличава. Населението се обслужва само от два броя пощенски станции, което е крайно недостатъчно.

VII. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

VII.1. Бюджет

Общинския бюджет, като основен източник на финансиране на общинските дейности, е и инструмент за подпомагане на местното развитие и съществува тясна връзка по отношение на съставянето му и плана за стратегическо развитие.

През 2020 година в приход на бюджета на Община Бобов дол са постъпили общо

2 191 985 лева. Приходите се делят на приходи с държавен характер и приходи с общински характер.

Приходите с държавен характер са в размер на **3 538 083** лв. и се формират от:

VII.2. Приходи

Водещото и определящо при местните дейности, в т.ч. и екологията, са собствените

приходи. Размера на приходите определя вида, обхвата и качеството на предоставяните

местни услуги.

Основни източници на приходи в общинския бюджет, свързани с околната среда са:

- Приходи от такса „Битови отпадъци” ;

- Средствата постъпващи от РИОСВ - Пазарджик от санкции на замърсители на територията на общината;

- Средствата от наложени санкции от общинските актосъставители за нарушения по общинските наредби.

Ежегодно в план-сметката за чистота на община Панагщрище се определят сумите за:

- разходи за сметосъбиране и сметоизвозване;

- средства за осигуряване на съдове за сметосъбиране;

- почистване на уличните платна, площадите, алеите и парковете в населените места, предназначени за обществено ползване;

- разходи за поддържане и експлоатация на депо за битови отпадъци;

- поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депото за битови отпадъци.

До момента не съществува обвързаност между количеството на образуваните отпадъци в домакинствата и такса „битови отпадъци”. Обществото не е достатъчно мотивирано и насърчавано да събира отпадъците разделно. Липсват мерки, стимули и преференции за насърчаване на рециклирането. Няма зависимост между количеството на разделно събраните отпадъци и таксата “битови отпадъци”.

VII.3. Разходи

Бюджетните разходи на общината са предназначени за задоволяване на социалните, образователните, благоустройствените, инфраструктурни и други потребности на населението в общината. Обемът и структурата на бюджетните разходи зависят от множество натурални показатели, като численост на персонала, брой учащи се, състояние и

развитие на общинската инфраструктура и др. Най-важният лимитиращ фактор за техния обем е размерът на действително постъпилите в бюджета приходи.

В разходите за извършваното на територията на общината сметопочистване, се включват:

- разходи за сметоизвозване;

- разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци;

- разходи за поддържане на депото;

VII.4. Такси

Нивото на таксите за услуги в областта на управление на отпадъците и водите, сравнено със средното за страната, показва че те са недостатъчен източник за покриване на основните разходи.

Приходите от събираните такси за смет са недостатъчен източник за покриване на

основните разходи по третиране на твърдите битови отпадъци.

Суми се събират и от такси и глоби за нарушаване на Закона за управление на отпадъците и нарушаване на наредбите, приети на Общински съвет. Сумите се използват за мероприятията, предвидени по настоящата програма, както и по програмата за управление на отпадъците.

XIII. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

1. Анализ на социално-икономическите показатели

Анализът на демографското развитие на община Бобов дол във всички негови аспекти е важен фактор за оценка на количествените параметри и на качествената характеристика на населението, които под влияние на естествените и социално-икономическите процеси се променят непрекъснато. От друга страна, оценката на демографския ресурс е фактор за развитие на икономиката и за планиране на социалната инфраструктура, необходима за обслужване на населението.

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравноосигурителната и системата за социална защита.

Множество фактори оказват влияние на геодемографската ситуация. Едни от най-съществените фактори са:

- историко-културното, социално-икономическото и демографското развитие на област Кюстендил и страната;

- специфичното влияние на брачността, разводимостта, раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническата, религиозната и образователните структури на населението, характерни за тази територия.

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с **продължаващо намаляване и застаряване на населението**, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност.

Последните данни от ТСБ – Кюстендил показват, че ***към 31.12.2013 г. населението в община Бобов дол се равнява на 8490 жители***, от които в град Бобов дол живеят 5509 жители, което прави 64,89% от населението, а останалите 2981 жители живеят в селата в общината, което прави селското население 35,11 % от общото население на общината.

Фигура 1: Разпределение на населението по местоживеене (град и село) в община Бобов дол

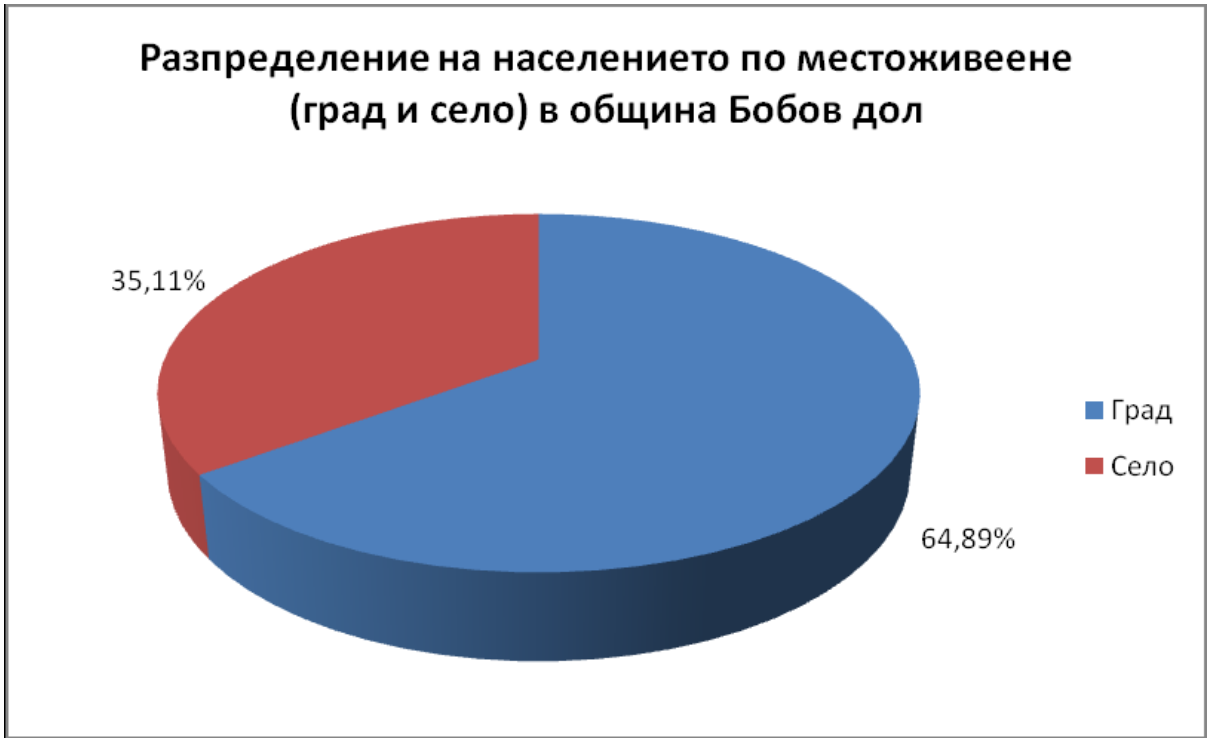

Видно от графика, по-голямата част от населението в общината живее в общинския център – гр. Бобов дол.
Обобщени данни за разпределението на населението в община Бобов дол в общинския център гр. Бобов дол и селата в общината за периода 2009-2013 г. са представени на следната фигура:

Фигура 2: Население в община Бобов дол по години (2009-2013 г.) и местоживеене (град/села)

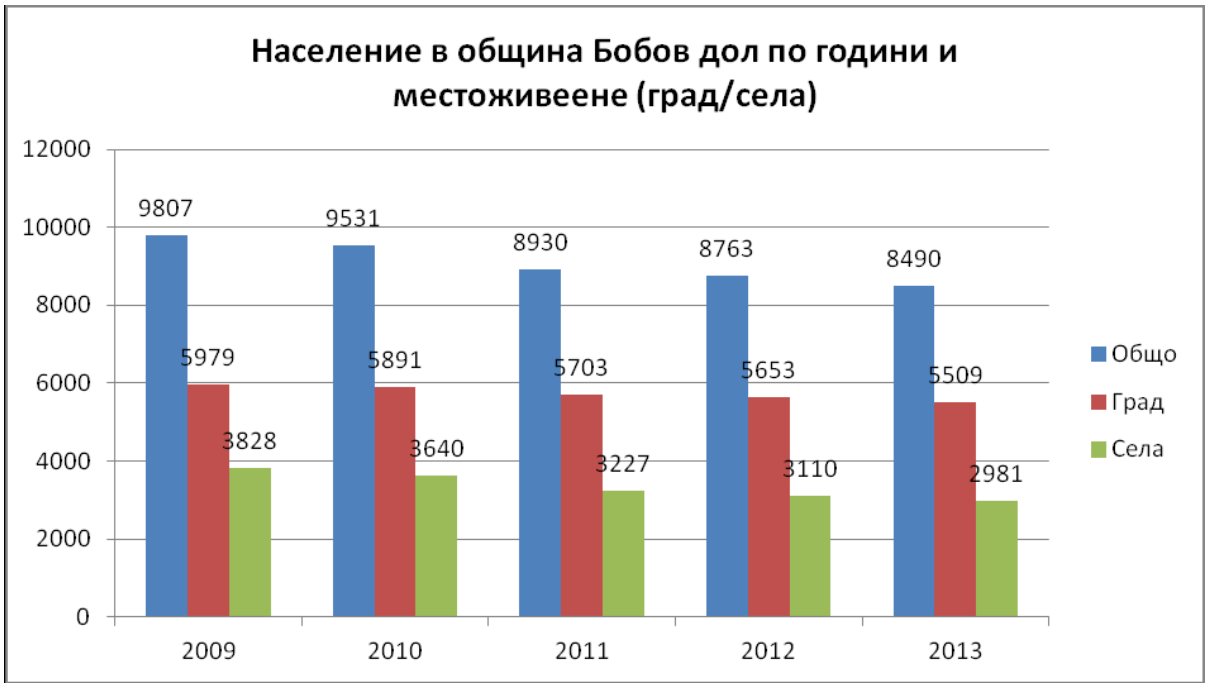

По отношение на тенденциите в динамиката на населението в общината за последните 9 години, същото е намаляло с 1317 жители в периода от 2009 до 2013 г., като най-драстично е намалението на населението между 2010 и 2011 г.

Разпределението на населението в общината по пол е почти равномерно, като мъжете са общо 4484, а жените – 4006. Разпределението в проценти може да бъде проследено на следната фигура:

Фигура 3: Съотношение мъже-жени в община Бобов дол

В общинския център град Бобов дол мъжете отново преобладават, както в цялата община, като общият им брой е 2965, а жените в града са 2544.

По отношение на данните за населението в селата в общината, информацията е от Преброяване 2011 г. и може да бъде проследена на следната таблица:

Население в гр. Бобов дол и селата в община Бобов дол според данни от Преброяване 2011 г.

Населено място - Брой жители гр. Бобов дол 5737 с. Бабино 229 с. Бабинска река 97 с. Блато 30 с. Голема фуча 118 с. Големо село 488 с. Голям върбовник 175 с. Горна козница 144 с. Долистово 280 с. Коркина 175 с. Локвата 8 с. Мала фуча 145 с. Мали върбовник 108 с. Мало село 328 с. Мламолово 742 с. Новоселяне 75 с. Паничарево 71 с. Шатрово 117

Видно от горното, в 5 села от общината населението е под 100 души, като населението в 1 от селата е едва под 10 души.

Пряко влияние върху формирането на броя на населението в община Бобов дол, освен естественото движение на населението, оказва и външната миграция. Механичният прираст на населението не показва разлика от естествения и продължава негативните тенденции.

Както естествения, механичният прираст в общината също е отрицателен. Най-много хора са се заселили в община Бобов дол през 2015 г. – 162души, като същевременно през същата година са се изселили най-много лица от общината, съответно 371. Най-малко хора са се заселили в общината през 2013 г.

Увеличаващият се **отрицателен естествен и механичен прираст** и задълбочаващите се процеси на „стареене“ водят до стагнация в демографското развитие на община Бобов дол.

Броят на жителите в трудоспособна възраст в община Бобов дол е най-голям в сравнение с останалите категории, като в същото време намалява с всяка изминала година. През 2013 г. жителите в трудоспособна възраст се равняват на 59,19% от общия брой жители в общината. Населението в под-трудоспособна възраст е най-малко в сравнение с останалите категории, като се наблюдава тенденция на неговото намаляване през годините, вкл. поради ниската раждаемост. Населението в над-трудоспособна възраст поддържа сравнително високи нива, неговият дял е 27,39% от общия брой жители в общината. Населението в над-трудоспособна възраст е два или три пъти повече от населението в под-трудоспособна възраст, *съответно населението над 60/63 години значително преобладава над населението под 15 годишна възраст в общината.*

Населението в пенсионна възраст продължава да нараства (видно от таблицата по-долу), което ще повишава и социалното натоварване на икономически активните лица. Големият относителен дял на хората в над трудоспособна възраст, който продължава да се увеличава, поставя сериозни предизвикателства пред социално-осигурителната система, системата за социално подпомагане и здравеопазването.

Този процес в бъдеще неминуемо ще доведе не само до намаляване на населението в трудоспособна възраст, но до ограничаване на работната сила в общината. Отчитайки този факт Общинското ръководство през следващия програмен период трябва да засили вниманието си върху социалните и здравните услуги на територията на общината.

Етническата принадлежност на жителите на общината е друга важна характеристика на населението. Етническата група представлява общност от лица, близки по произход, бит, култура и език. Най-голямата етническа група в община Бобов дол е българската етническа група, състояща се от 8082 души към 01.02.2011 г., следвана от ромската с – 290 души и турската с едва 48 души. Друга принадлежност са посочили 37 души, а 31 жители не се самоопределят към никаква етническа група.

Образованието на населението на дадена територия е следващия важен показател, характеризиращ истинските възможности за нейното развитие и качество на живот.

община Бобов дол с най-висок относителен дял са хората със средно образование – 46,29% от населението в общината, следвани от хората с основно образование – 34,03%. Тези две групи са водещи както в град Бобов дол, така и в селата. В гр. Бобов дол и в селата броят на населението с начално образование е почти еднакъв, а най-голяма разлика се среща в броя на населението със средно образование в града и в селата. Относителният дял на висшистите е сравнително малък, а именно 6,24% от общото население на общината, като в селата този процент се равнява на 4,68%. Посочените цифри показват една задоволителна образователна структура на населението в общината, която обаче би могла да доведе до дефицит на висококвалифицирана работна сила за местната икономика.

Групата на завършилите начално образование в общината наброява 743 души, което прави 8,58%, а тези, които не са завършили дори началното си образование са 340, или едва 3,93% от общото население на общината. Като цяло лицата в общината, които никога не са посещавали училище, са 69, а децата на 7 навършени години, които още не са тръгнали на училище, са едва 12 на територията на цялата община, като тези стойности са много ниски в сравнение с общото население на общината.

IX. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (S.W.O.T . АНАЛИЗ)

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ от средата, в която той функционира.

Въз основа на събраната информация и извършените констатации бяха направени редица изводи, които са посочени в анализа на изходното състояние към съответната тема. Те отразяват не само актуалните проблеми, но и дават насоки за възможното бъдещо развитие.

Тук са представени в обединен вид силните и слабите страни характеризиращи основните компоненти на Програмата отнесени към околната среда, а също потенциалните възможности и рискове. Под внимание е взета и информацията събрана от съществуващи общински документи и описаното в горните точки.

От анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите могат да се

изведат няколко ключови направления за реализация на програмата. Това по същество са главните цели, които следва да се разработят в План за действие, съдържащ в себе си конкретни дейности с определени изпълнители, отговорници, срокове за реализация и източници за финансиране. Използването на тази методика е предпоставка за превръщането на разработката в практически полезен инструмент за управление на общината в дългосрочен план.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Бобов дол, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Бобов дол са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата" могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Бобов дол през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)

- Богати природни ресурси съчетание на Природен парк „Рила“ .
- Наличие на защитени територии и зони от национално и международно значение, включени в НАТУРА 2000.
- Красива и чиста природа с богато биологично разнообразие.
- Благоприятни условия за производство на екологично чисти продукти.
- Относително чист район – почти липсват замърсяващи производства;
- Добре изградена зелена система в централна градска част;
- Наличие на добре подготвени технически кадри и ресурси;
- 100% обхванатата територия на общината от системата за организирано събиране и извозване на отпадъците;
- Благоприятни физико-географски условия, съхранена околна среда;
- Наличие на защитени територии, богато биоразнообразие и културно историческо наследство като предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризма;
- Добро образователно и квалификационно ниво на активното население;
- Стабилна обществена основа, което е предпоставка за социално и икономическо благополучие и растеж;
- Добре развита и балансирана секторна икономическа структура на общинската икономика;
- Съхранени исторически, културни и спортни традиции;
- Добро качество на въздуха на общината;
- Висок относителен дял на горски ресурси, като предпоставка за развитие на ловен туризъм и дърводобивна и дървопреработваща промишленост;
- Наличие на чисти и плодородни обработваеми земи, като предпоставка за развитие на органично земеделие;
- Богато биологично разнообразие;
- Липса на радиационно замърсяване;

- Способност и висока степен на привличане на стратегически инвеститори и усвояемост на чуждите инвестиции.

СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)

- Лошо състояние на част от елементите на техническата инфраструктура.
- Частично изградена канализация.
- Заустване на отпадните води в реките.
- Основен източник на енергия в общината са твърдите горива.
- Високо ниво на депониране на различни видове отпадъци, включително биоразградими.
- Липса на система за организирано събиране и оползотворяване на строителните отпадъци.
- Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания в общината.
- Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи екологични проекти.
- Ниска екологична култура на населението.
- Слабо развито био земеделие.
- Недостатъчна степен на благоустрояване и озеленяване на крайните квартали;
- Липса на цялостен почвен мониторинг;
- Наличие на слабо развити селски райони в общината и разпокъсано селско стопанство с ниска интензивност на труда;
- Висока степен на емиграция на квалифицирана работна сила и високообразована част от населението на общината;
- Невъзможност на националната система за мониторинг и контрол да обхване цялата територия на общината и липсата на общинска такава;
- Недостатъчна информираност на гражданите по отношение на видовото разнообразие, значението, целите и начините за опазване на видовете и местообитанията;
- Неприлагане на разделно събиране на опасните битови отпадъци.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)

- Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност.
- Усвояване на горските ресурси и развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.
- Изграждане на водопроводи и ПСПВ.
- Използване на нови технологии за възстановяването на екологичното равновесие и за третирането и оползотворяването на отпадъците.
- Съхранение на зелените системи и залесителни мероприятия.
- Намаляване използването на конвенционални източници на енергия, включително твърди горива, чрез замяната им с възобновяеми такива.
- Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение.
- Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда.
- Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти.
- Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.
- Държавна политика за развитие на туризма;
- Развитието на селското стопанство на база принципите на устойчиво развитие за щадене на природата;
- Сътрудничество с други общини при решаване на общи екологични проблеми;
- Обществени нагласи в подкрепа на усилията за опазване на околната среда;
- Формирани на екологосъобразно поведение и навици сред населението, особено у подрастващите;
- Реализация на ефективно разделно събиране на отпадъци от опаковки.

ЗАПЛАХИ (THREATS)

- Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори.
- Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива.

- Незаконна сеч и бракониерство в горите.
- Риск от горски пожари и природни бедствия.
- Нарастващи разходи за управление и депониране на отпадъците.
- Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци”.
- Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда.
- Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждане на ресурсни проблеми.
- Липса на средства за поддържане и доизграждане на зелената система;
- Засилващ се миграционен процес;
- Неизползване на съществуващи възможности, ограничаване на иновациите;
- Заплашителна е тенденцията за увеличаване броя на продължително безработните лица;
- Продължаващ процес на влошаване на състоянието на горския фонд;
- Наличие и значимост на „битови замърсители”;

От така направения S.W.O.T. - анализ се налага извода, че докато дефинираните слабости на общината са типични за повечето региони в страната и характеризират настоящия преходен етап в развитието, то силните страни са малко или много специфични.Главно на тяхна основа, в съчетание с посочените в анализа възможности, но съобразно и състаналите му части, по-долу е формулирана визията за бъдещото развитие на областта и са
изведени приоритети.

X. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Бобов дол според представите на населението и на общинското ръководство**.**

ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ - СЪХРАНЕНА ПРИРОДА, ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, ЕКОЛОГИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА И РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ ЗА ЗДРАВОСЛОВЕН ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в близките 7 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

Визията на околната среда на Община Бобов дол се свежда до:

− задоволяване на населението с вода за питейно-битови нужди с необходимите количествени и качествени показатели, свеждане до минимум на аварийните ситуации и недостига на вода;

− цялостно отвеждане на битовите и производствените отпадъчни води до ГПСОВ и осигуряване необходимите качества на пречистените отпадъчни води при тяхното заустване;

− поддържане на необходимата чистота по улиците, зелените площи и други части на града, редовно събиране и извозване на отпадъците, поставяне на достатъчен брой съдове за събиране на отпадъци, недопускане наличието на бездомни кучета в градските части;

− поддържане парковете и зелените площи в междублоковите пространства, създаване и поддържане в добро състояние на детските площадки; намаляване на шумовото натоварване на жилищната и градската среда от моторните превозни средства, увеселителните заведения и др.;

− повишаване на екологичната и естетическата култура на жителите на града, като особено внимание да се обърне върху подрастващото поколение;

− контрол и самоконтрол на обществеността върху състоянието на компонентите на околната среда и тяхното непрекъснато усъвършенстване, приобщаване на обществеността и бизнеса при разработване и реализация на екологичните проекти;

− рационално използване на земите на територията на Общината и недопускане замърсяването на почвите, възстановяване и поддържане на почвеното плодородие;

− непрекъснато усъвършенстване на управленската структура в Общината, продължаване на политиката на прозрачност, запазване и съхраняване на културно-историческото наследство на територията на Общината;

- спазване на нормативните изисквания по отношение на компонентите на околната среда, контрол по спазването им на територията на общината от Общинската администрация, поддържане на връзки с контролните и други органи – РИОСВ, Басейнова дирекция и др. инстанции, за решаване на възникнали проблеми.
-

XI. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

XI.1. Стратегически цели

На базата на направения S.W.O.T. - анализ са определени основните цели за бъдещото развитие на общината в областта на околната среда. При целеполагането са взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени; основните проблеми /слаби страни/, които следва да бъдат решени и са отчетени заплахите пред общината в областта на околната среда. За тяхното решаване са избрани подходи, които максимално да позволяват възползването от постигнатите успехи /силни страни/ и стоящите пред Общината възможности. Формулираните цели показват стратегическия избор и основните приоритети, които ще има общината през следващите години. В същото време те не отменят провеждането на рутинните действия, свързани с провеждането на политиката по околна среда.

Главна стратегическа цел: „Устойчиво управление на околната среда в община Бобов дол за осигуряване на добри условия за живот и работа, чрез обновяване на инфраструктурата, благоустрояване на населените места и запазване на природните ресурси“.

Усилията в развитието на общината като цяло са насочени в следните основни направления:

• Развитие на комплексната инфраструктура;

• Насърчаване на регионалната икономика и трансгранично сътрудничество;

• Развитие на конкурентноспособно селско стопанство и преработвателна

промишленост;

• Социално развитие и човешки капитал;

• Опазване и околна среда и ефективно управление на природните ресурси;

• Развитие на жизнеспособен туризъм.

Стратегическата цел на Община Бобов дол в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките й компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Бобов дол. Доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия
Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2028 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обзпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Бобов дол.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Бобов дол. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места в община Бобов дол

Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа. Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Бобов дол

Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението й чрез интернет платформа.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Бобов дол представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложени в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Бобов дол.

XI.2. Приоритети

За разработването на ефикасен план за действие се изисква да бъдат определени приоритети, които да бъдат взети впредвид в случай на ограничени финансови ресурси и невъзможност за едновременно стартиране на всички избрани мерки за постигане на горепосочените специфичните цели.

Екипът по разработване на Програмата за опазване на околната среда на община Бобов дол приоритизира специфичните цели на програмата въз основа на следните критерии:

• Степен на въздействие на слабите страни върху общото състояние на околната среда на общината;

• Обхват на негативното въздействие на слабите страни върху околната среда;

• Срокове за изпълнение на мерки в плана за действие, определени в съответствие с изискванията на националното и европейско екологично законодателство;

• Наличните възможностите за финансиране на планираните дейности и фиксираните крайни срокове за подаване на проектопредложения по съответните програми.

Успешното изпълнение на програмата изисква ангажираност на целия персонал на общината. Отговорностите са свойствени не само на длъжността с функции по опазване на околната среда, а се поемат и от други сектори на общината, като например оперативното управление или дейностите на административния персонал, извън тези по околната среда. Висшето ръководство определя политиката по околната среда на общината и осигурява внедряването на системата за управление.

Въз основа на изброените критерии в специфичните цели на Програмата за опазване на околната среда на община Бобов дол за периода на 2021-2028 г. са приоритизирани по следния начин:

Приоритет1: Подобряване качеството на атмосферния въздух. Разработване на План за действие за намаляването на шумовите нива.

Приоритет 2: Подобряване на системата за управление на отпадъците.

Приоритет 3: Подобряване качеството на повърхностните води на територията на общината и осигуряване на необходимото количество вода за населението и икономиката. Подобряване състоянието на водопроводната и канализационната система.

Приоритет 4: Доизграждане и обогатяване на Зелената система.

XII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие /Приложение 1/ систематизира основните дейности и мероприятия, които трябва да бъдат извършени за реализацията на изведените по-горе приоритети и цели, а в дългосрочен план - на формулираната визия. Планираните действия следва да бъдат ежегодно преразглеждани с цел от една страна да се провери тяхната актуалност и степента им на реализация към момента, а от друга страна да се съпоставят с междувременно настъпилите изменения и ако се налага да бъдат адаптирани.

XIII. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

XIII.1. Отговорни лица

Изпълнението на Програмата за опазване на околна среда на община Бобов се координира от Кмета на община Бобов дол, Заместник кмета по хумантирани дейности. Посочените длъжностни лица вземат решения при възникване на проблеми по изпълнението на програмата, контролират изпълнението на планираните дейности от общински служители и външни организации, следят за спазване на поставените срокове за реализация на мерките.

Финансирането на отделните действия се извършва в рамките на ежегодно утвърждаваните средства по бюджета, национални програми, националните фондове и донорски програми, имащи отношение към околната среда. Определените длъжностни лица търсят алтернативни източници на финансиране на планираните мерки, в случай че не бъдат получени средствата от планираните източници.

XIII.2. Отчетност

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028

г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице, най-често еколога на общината. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ /ИАОС/.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Бобов дол има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и

контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят отнормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Бобов дол е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за равитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможостта да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2028 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;

- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;

- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;

- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;

- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;

- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;

- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.

- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.

- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.

- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.

- Директива 2008/50/ ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа

- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.

- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.

- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.

- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.

- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.

- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.

- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.

- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за пребоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.

- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.

- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.

- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.

- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.

- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.

- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.

- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.

- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.

- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им

- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.

- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.

- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.

- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409

- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.

- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.

- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.

- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.

- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.

- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.

- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.

- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.

- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.

- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.

- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.

- Закон за опазване на околната среда

- Закон за водите

- Закон за управление на отпадъците

- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- Закон за устройство на територията
- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, с посл. изм. и доп. ДВ бр.79 от 8 октомври 2019 г.;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;

- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;

- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторингна водите, с посл. изм. и доп. ДВ бр.20 от 15 март 2016 г.;

- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустявани във водни обекти, с посл. изм. и доп. ДВ бр.24 от 23 март 2004 г.;

- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;

- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;

- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изиквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;

- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.

- Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;

- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;

- Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

- Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;

- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;

- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;

- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;

- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;

- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;

- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;

- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;

- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, с посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.;

- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на нацианална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;

- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;

- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на северозападен район 2021-2028 г.

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК Водоснабдяване и канализация

ВЕЕС Висш експертен екологичен съвет

ГПСОВ Градски пречиствателни станции за отпадни води

ДБ Държавен бюджет

ДЛ Държавно лесничейство

ЕРЕВВ Европейския регистър на емисиите на вредни вещества

ЕРИПЗ Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители

ЕО Екологична оценка

ЕС Европейски съюз

ЗБР Закон за биологичното разнообразие

ЗВ Закон за водите

ЗЗВВХВПП Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати

и продукти

ЗООС Закон за опазване на околната среда

ЗЗТ Закон за защитени територии

ЗУО Закон за управление на отпадъците

ЗЧАВ Закон за чистотата на атмосферния въздух

ИАОС Изпълнителна агенция по околна среда

ИЕО Индивидуални емисионни ограничения

ИСПА Инструмент за структурни политики по присъединяването

ИУМПС Излезли от употреба моторни превозни средства

КАВ Качество на атмосферния въздух

КР Комплексни разрешителни

ЛУП Лесоустройствен план

МОСВ Министерство на околната среда и водите

НДНТ Най-добри налични техники

НПОБР Национален план за опазване на биологичното разнообразие

НПО Неправителствени организации

НПУДО Национална програма за управление на дейностите по отпадъците

НСОБР Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

НСОСПД Национална стратегия по околна среда и План за действие

ОВОС Оценка на въздействието върху околната среда

ОБ Общински бюджет

ОПИК Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”

ОПДУ Оперативна програма „Добро управление”

ПД План за действие

ПДК Пределно допустими концентрации

ПУДООС Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

ПРСР Програма за развитие на селските райони

РИОСВ Регионална инспекция за околна среда и води

СКОС Стандарти за качество на околната среда

СПРЗСР Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

ТБО Твърди битови отпадъци

dka Декар

ха Хектар

t Тон

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

№	Дейност	Срок	Финансиране	Очакван ефект
I. Подобряване качеството на атмосферния въздух / Намаляване на шумовото замърсяване.				
1.	Ограничаване на емисиите от битово отопление • Поетапно преминаване на отопление с природен газ и разширяване на потреблението • Изготвяне проекти за саниране на същ. сграден фонд за повишаване ефективността на сградите • Реализиране на проектите за енергийна ефективност на читалища, училища и детски градини	Ежегодно	Национални и Европейски фондове. Банково кредитиране и частно финансиране.	Повишаване на енергиината ефективност и намаляване количествата използвани горива и съответно намаляване емисиите от SO2 и прах в димните газове
2.	Ограничаване на емисиите от транспорта • Обновяване на автобусния парк на градския транспорт и въвеждане на изискване на по-висока екологична категория за МПС, използване за обществен транспорт, вкл. МПС захранвани с електроенергия	Ежегодно	Бюджет на общината, вкл.програми и проекти финансирани от ЕС	Намаляване на неорганизираните прахови емисии; Снижаване на замърсяването на въздуха с емисии, изпускани с автомобилните газове (прах, азотни, серни и въглеродни

	• Основен ремонт на най-натоварените от транспортния поток централни пътни артерии • Почистване на основната улична мрежа от натрупан прах и осигуряване на поддържането им в добро техническо състояние • Ограничаване на използването на пясъка при зимното поддържане на уличната мрежа и обществените територии и преминаването на химични реагенти и др. твърди минерални субстанции, което не води до значително замърсяване на атмосферния въздух • Благоустрояване на крайпътните и междублокови пространства			оксиди, сажди, летливи органични съединения)

3.	Намаляване съдържанието на общ суспендиран прах и ФПЧ10 в атмосферния въздух • Определяне обхвата и честотата на миене по райони с отчитане на екологичните и финансовите условия • Извършване на мероприятия по залесяване / в т.ч. по трасетата с интензивен трафик/ и затрявяване	Ежегодно	Бюджет на общината, включително програми и проекти, финансирани от национални източници и програми на ЕС	Намаляване емисиите на прах и предотвратяване на замърсяване на въздуха с общ прах и ФПЧ10
	на необлагородените открити терени, поддържане на озеленените пояси			

4.	Създаване и поддържане база данни за източниците на емисии на територията на община Бобов дол	Ежегодно	Бюджет на общината	Достъп до актуална информация за околната среда
5.	Подобряване на системата за сметосъбиране и сметоизвозване и недопускане палене и изгаряне на отпадъци в контейнерите.	Постоянно	Бюджет на общината	По-чист въздух в населените места

6.	Разработване план за действие в съответствие с изискванията на Закона за защита от шума в околната среда	2017 г.	Собствени средства, външно финансиране	Изпълнение изискванията на Закона за защита от шума в околната среда, изпълнение на мерки за намаляване на шума в населеното място
II. Подобряване на системата за управление на отпадъците.				
1.	План за действие за периода 2021 г.- 2028 г., описан подробно раздел за управление на отпадъците на Община Бобов дол, която е неразделна част от настоящата Програма			
III.	**1одобряване качеството на повърхностните води на територията на общината / Подобряване състоянието на водопроводната и канализационната система.**			
1.	Реконструкция и подмяна на водопроводната и канализационната мрежа в гр. Бобов дол и селата,	Ежегодно, съгласно	Бюджет на Общината, РБ, ОПРР, ОПОС,	Намаляване на загубите при доставката на питейна вода

	включително изграждане на надземни противопожарни кранове	заложеното в Програмата за капиталови разходи	ПУДООС	Повишаване ефективността на отвеждане на отпадъчните води до ПСОВ
2.	Повишаване качеството на питейните води и ефективно използване на ресурса • Образователни програми за разумно и рационално използване на питейните води • Изграждане на Пречиствателна станция за питейни		Общински Бюджет, РБ, ОПОС, ПУДООС	Намаляване на потреблението
3.	Намаляване замърсяването на реките и пречистване на отпадните води • Почистване на речните корита	Постоянно Текущ	Собствени средства	Намаляване замърсяването на реките и техните притоци
4.	Изграждане на ГПСОВ- гр. Бобов дол и доизграждане на канализационна мрежа	В процес на развитие	Общински Бюджет, РБ, ОПОС, ПУДООС	Подобряване състоянието на ГПСОВ

1.	Попълване на озеленяването в жилищни квартали и междублокови пространства • Включване на нови площи за поддържане и	Ежегодно	Собствени средства	По-добри условия на обитаване за гражданите, основен фактор за по-ниски нива на шум и прах в жилищните зони
2.	Извършване на дезакаризация /обеззаразяване/ на зелени площи, детски площадки, дворове на детски градини и училища	Периодично	Собствени средства	
3.	Възстановяване и подмяна на дървестната растителност	Ежегодно	Собствени средства	
V. Опазване и поддържане на богатото биологично разнообразие				
1.	Въвеждане система за контрол на незаконната сеч	Ежегодно		Запазване на биоразнообразието
2.	Контрол върху брането на билки и гъби	Ежегодно		
3.	Предотвратяване на неконтролирана паша на животни в общинските горски и земеделски масиви и в зелените площи на община Бобов дол	Постоянно		
VI. Инвентаризация на нарушени терени и рискови територии.				
1.	Опазване на почвите от замърсители и ерозия	Текущ	Собствени средства	
2.	Засаждане на ерозирали терени и сечища с подходяща растителност	При необходимост	Национални и Европейски фондове	

3.	Доизграждане и реконструкция на подпорни стени по коритата на реките	2021-2028 г.	Общински Бюджет, РБ, ОПОС, ОПРР, ПУДООС	
VII. Участие на обществеността при решаване на проблемите на околната среда				
1.	Информиране на обществеността • Използване на местните медии за информиране на	Постоянно/	Собствени средства	Повишаване на обществената съпричастност и контрол
	населението за всички дейности на общината, свързани с опазване на околната среда • Провеждане на медийни кампании за	необходимост		
2.	Изготвяне на списък на заинтересовани партньорски фирми, външни организации и работа с тях.	Постоянно	Собствени средства	
3.	Регламентиране правата, задълженията и отговорностите на гражданите, като участници в процеса на управление на твърди битови отпадъци		Собствени средства	
4.	Организиране на екологични срещи за дискутиране на въпроси, свързани с чистотата	При необходимост	Собствени средства	Повишаване на обществената съпричастност и контрол
5.	Провеждане на срещи с екологични клубове, училища, детски градини, НПО по проблеми свързани с отпадъците и опазване на околната среда	При необходимост	Собствени средства	
6.	Участие в инициативи свързани с опазването на околната среда - Деня на земята, Деня на околната среда, Седмица на мобилността и др.	Ежегодно	Собствени средства	